

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Plenum

Måndag 22.6.2026 kl. 12.00

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering och lagen om främjande av skärgårdens utveckling

Regeringens proposition RP 56/2026 rd

Utskottets betänkande FvUB 16/2026 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 6 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu godkännas eller förkastas.

Debatten börjar. — Ledamot Räsänen, Hanna.

Debatt

14.55 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Keskustan valiokuntaryhmän mielestä hallitus on hukannut vuonna 2023 toimeenpannun soteuudistuksen punaisen langan. Perusajatuksena oli vahvistaa perustason sotelähipalveluja, jotta kasvavat paineet vaativampiin ja kalliimpiin palveluihin ja hoitoihin pysyisivät hallinnassa. Hallitus on toteuttamillaan jokavuotisilla hyvinvointialueiden rahoitusleikkauksilla ja pakkoliitosuhkailuilla pakottanut hyvinvointialueet säästämään juuri näistä tärkeistä sotelähipalveluista. Myös jatkuvat asiakasmaksujen korotukset ovat vaikeuttaneet hoitoon hakeutumista ja pääsyä sekä luottamusta julkisiin sosiaali- ja terveystalouteihin.

Pidämme myös käsittämättömänä, että hyvinvointialueiden ohjausvaltaa on siirretty sosiaali- ja terveysministeriöstä valtiovarainministerille, jolla ei ole sosiaali- ja terveystalouteja koskevaa osaamista. Samaan aikaan, kun hyvinvointialueilla on leikattu rahoitusta, on hallituksella riittänyt yllin kyllin rahaa pönkittää yksityisiä terveysjätettä. Tuo raha on pääsääntöisesti valunut yksityislääkärijättien kohonneisiin palkkioihin ilman, että se olisi lisännyt siellä käyntejä parantaen hoitopääsyä, mikä on hallituksen kertoma peruste.

Hallituksen välinpitämättömän sotepolitiikan takia Suomeen on kuluvalle hallituskaudella muodostunut kolmenlaisia hyvinvointialueita: 1) alueet, jotka pystyvät kattamaan alijäämänsä ilman lisäaikaa, 2) alueet, joille lisäaikaa voidaan myöntää hakemuksesta enintään vuoteen 29 saakka, ja 3) alueet, joille lisäaikaa ei myönnetä ja jotka joutuvat taloudelliseen arviointimenettelyyn.

Arvoisa puhemies! Keskustan valiokuntaryhmä katsoo, että puheena oleva esitys jatkaa hallituksen nuivaa julkisiin sotepalveluihin kohdistuvaa politiikkaa. Puheena oleva esitys on ensisijaisesti valtiontalouden säästölaki. Sen tavoitteena on vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 390 miljoonaa euroa vuoden 29 tasossa samaan aikaan, kun väestön ikään-tyminen jatkuu ja kasvattaa ihmisten palvelujen tarvetta.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Eikä tässä vielä kaikki. Nyt puheena olevan leikkauksen lisäksi huhtikuun 2026 kehysriihessään hallitus päätti uusista, noin 106 miljoonan euron leikkauksista hyvinvointialueiden rahoitukseen. Hallitus päätti myös kasvattaa jälleen kerran tuntuvasti asiakasmaksuja, joiden laskennallisia euromääräisiä vaikutuksia se tulee leikkaamaan pois hyvinvointialueiden rahoituksesta. Niin ikään hallituksen päättämät tuntuvat rahoitusleikkaukset sotejärjestöiltä tulevat kasvattamaan varmasti julkisten sotepalveluiden kysyntää. Tämä on itse asiassa aivan täysin järjenvastaista.

Näillä päätöksillä ihmisten luottamus julkisiin sotepalveluihin rapautuu. Yhä useammalla ei ole enää varaa käyttää edes julkisia terveyspalveluita. Eikä hallitus säästä edes vainajilta, vaan lähettää heillekin vielä lisälaskun asettamalla vainajille säilytysmaksun, mikä on kymmenen euroa vuorokaudessa.

Me valiokuntaryhmänä kävimme läpi näitä kaikkia rahoitusleikkauksia, mitä hallitus on tällä kaudella tehnyt, ja toteamme sen, että vaikka rahoituslaki ei ollut sellainen kuin sen olisi pitänyt alun perin olla, ja vaikka siinä on oikeasti valuvikoja, niin tämmöisellä räpeltämisellä hallitus ei kyllä tätä hyvinvointialueitten tilannetta saa korjattua. Keskustan ryhmän mielestä tarvitaankin hyvinvointialueiden rahoituslain kokonaisuudistus, ja se ei voi odottaa seuraavia vaalikausia, vaan se työ on aloitettava hallituksen toimesta jo nytten. Teimme valiokunnassa meidän vastalauseessa pitkän listan esityksiä, mitä korjauksia keskustasta tekisi tähän rahoituslakiin. Teimme luettelon välittömästi tehtävistä korjauksista ja myös pitkän aikajänteen korjauksista, ja ne kaikki ovat luettavissa sieltä keskustan vastalauseesta numero 2.

Olemme sitä mieltä, että tämmöisillä pienillä näennäisillä uudistuksilla, missä joillekin lisätään rahoitusta ja joiltain otetaan pois, sotea ei todellakaan korjata. Teen vastalauseen 2 mukaisen hylkyesityksen tälle laille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kvarnström.

15.00 Johan Kvarnström sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä hallituksen esityksessä puhutaan hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittamisestä, mutta todellisuudessa kyse on leikkauslaista. Esitetyt muutokset ja asetetut tavoitteet ovat selvässä ristiriidassa keskenään.

Hallitus leikkaa tällä esityksellä lähes 390 miljoonaa euroa hyvinvointialueilta eli sotepalveluista. Käytännössä hallitus leikkaa eniten Helsingiltä ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta. Länsi-Uudenmaan edustajana haluan tuoda esiin, että tämä esitys on alueemme asukkaiden näkökulmasta sekä kestävä että epäoikeudenmukainen. Rahoitus per asukas kuuluu jo maan alhaisimpiin, ja olemme menettäneet paljon lähipalveluja. Alueemme on kärsinyt sekä hyvinvointialueen sopeutuksista että HUSin sopeutustoimista. Länsi-Uudenmaan osuus tämän esityksen leikkauksista on kohtuuton, yli 65 miljoonaa euroa, mikä vastaa mittaluokaltaan puolta alueen kaikesta terveysasematoiminnasta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen perusajatus heikentää koko rahoitusmallin uskottavuutta: eniten häviävät ne alueet, jotka ovat sopeuttaneet talouttaan kaikkein voimakkaimmin. Länsi-Uudenmaan taloudellinen tilanne ei ole vakautunut siksi, että alue olisi saanut liikaa resursseja, vaan siksi, että taloutta on tasapainotettu nopeasti ja palveluja on leikattu. On täysin ymmärrettävää, että tämä esitys on saanut kovaa kritiikkiä monissa asiantuntijalausunnoissa ja jopa hallituspuolueiden riveissä. Kysymys kuuluu: pitävätkö hallituspuo-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

lueiden edustajat kiinni tästä leikkauslaista kaikesta huolimatta? Nyt ovat viimeiset hetket pysäyttää tämä epäoikeudenmukainen soteleikkaus.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden tilanteen lisäksi hallitus kohdistaa leikkauksia myös sotejärjestöihin lyhytnäköisellä ja ongelmallisella tavalla. Jää nähtäväksi, onko ministeri Rydmanin linja koko hallituksen linja vai ei. Joka tapauksessa näyttää selvältä, että hallitus on yksimielinen sotejärjestöihin ja sotepalveluihin kohdistuvista leikkauksista samalla, kun rahaa kyllä löytyy suuryritysten veronalennuksiin. Me sosiaalidemokraatit emme hyväksy ministerin asettamia kriteerejä.

Ärade talman! Kritik mot den här nedskärningen i social- och hälsovården är inte bara oppositionspolitik, utan något som såväl sakkunniga som regeringspartiernas egna representanter står bakom. Jag är till exempel fullständigt enig med SFP i Nyland om att regeringens förslag äventyrar möjligheterna att upprätthålla en jämlik och fungerande service och att det är orättvist att områden som anpassat ekonomin mest nu bestraffas med de tyngsta nedskärningarna. Men SFP i riksdagen är i färd med att godkänna den här nedskärningen. Försvarstaktiken verkar vara att skylla allting på hela social- och hälsovårdsreformen och skyffla över resten av ansvaret på följande regering, det vill säga att tala om allt annat förutom den här perioden, men det är den här högerregeringen som i stället för att ge välfärdsområdena och HUS arbetsro har gjort nedskärningar under de viktiga första åren efter reformen. Därför har exceptionellt många blivit uppsagda från social- och hälsovårdssektorn den här perioden, trots ett växande servicebehov.

Nedskärningar föreslås nu alltså fortsätta de kommande åren. Bara denna proposition innebär nedskärningar på nästan 390 miljoner euro till år 2029. Västra Nylands välfärdsområdes andel är över 65 miljoner euro. Argumentet att det här måste ske av ekonomisk nödvändighet håller inte. För det första är det inget i de ekonomiska ramarna som säger att just Västra Nylands välfärdsområde ska drabbas hårdast, tillsammans med Helsingfors. För det andra hittar regeringen nog en dubbelt så stor summa för nästa år i och med den planerade och hårt kritiserade sänkningen av samfundsskatten för drygt 800 miljoner euro per år.

Det handlar alltså om politiska prioriteringar. Vi i SDP skulle prioritera social- och hälsovården starkare. Det har vi visat i varje skuggbudget denna period och det kommer vi att visa även i år under senhösten. Det handlar om värderingar och medmänsklighet, men det handlar också om långsiktighet, vad som är vettigt och ekonomiskt i det långa loppet. Vi behöver satsa mer på förebyggande arbete och stöd och vård i tidigt skede för att stävja trycket på den dyrare specialistvården, och integrationen mellan vårdnivåerna behöver ännu förbättras, speciellt i Nyland.

Arvoisa puhemies! Tämä esitetty leikkaus on jo itsessään huono. Se on kuitenkin asetettava laajempaan yhteyteen useiden muiden hallituksen tekemien sosiaali- ja terveydenhuollon leikkausten kanssa. Kokonaisuus on valitettava sekä itsessään että ajoituksen kannalta. Hyvinvointialueiden olisi pitänyt saada ensimmäisinä vuosinaan työrauha ja turvattu rahoitus sen sijaan, että leikkaukset ovat johtaneet muun muassa lukuisiin yhteistoimintaneuvotteluihin ja irtisanomisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

15.05 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden rahoitusmallia on kiistatta kehitettävä, mutta käsillä oleva lakimuutos tulee vaikeuttamaan monien alueiden mahdollisuuksia turvata peruspalvelut ja selviytyä taloudellisesti. Käytännössä kyseessä on noin 388 miljoonan euron leikkaus hyvinvointialueiden rahoitukseen vuoden 2029 tassossa. Hallitus on tehnyt rahoitusmalliin monia muutoksia, joista monet ovat käytännössä leikkauksia, ja tämä esitys on jatkoa näille muille esityksille. Esitysten lopputulema on selvä: alueille jätetään pysyvästi kasvava kuilu ihmisten palvelutarpeen ja valtionrahoituksen välille. Hyvinvointialueet toivoisivat kyllä rahoitusmallin kehittämistä mutta eivät jo valmiiksi niukan rahoituksen leikkauksia.

Näiden nyt esitettyjen muutosten vaikutukset kohtelevat eri alueita eri tavoin. Leikkauksia kohdistuu erityisesti alueille, jotka ovat jo sopeuttaneet talouttaan ja joiden palvelutarve on kasvava. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella rahoitus vähenee merkittävästi tämän esityksen myötä. Alueella on jo toteutettu monia säästöohjelmia, uusi valtavan suuri säästöohjelma on tekeillä ja palveluiden saatavuudessa on valitettavasti suuria ongelmia säästöjen vuoksi. Silti hallitus ajattelee, että alueemme ihmisten sotepalveluiden rahoitusta voidaan entisestään leikata.

Arvoisa puhemies! Samanaikaisesti hyvinvointialueiden alijäämien kattaminen vaatii alueilta merkittäviä sopeutustoimia, eikä alijäämien kattamisaika ole edelleenkaan riittävän väljä. On selvää, että suomalaisten palveluita tullaan näiden talouspaineiden vuoksi karsimaan, mikä voi käydä entistä kalliimmaksi pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton lähtökohta on, että sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksen on vastattava todellista palvelutarvetta. Hyvinvointialueita ei pidä pakottaa leikkaamaan peruspalveluista, vaan rahoitusmallia on korjattava niin, että se turvaa hoitoonpääsyä, henkilöstön riittävyyttä ja yhdenvertaisia palveluita koko maassa.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kvarnströmin tekemää hylkäysehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

15.07 **Mika Riipi kesk:** Arvoisa puhemies! Minä tulen sieltä hallituksen mielestä toivotomalta alueelta eli Lapista, eli siellä pohjasakassa arviointimenettelyssä ollaan, ja toivoa ei hirvittävän paljon ole.

Kun nyt katsoo tätä taivalta kolmen vuoden aikana hyvinvointialueitten osalta, niin aika väistämätöntä olisi ollut se, että se kokonaisuudistus olisi pitänyt aloittaa jo heti alkuun. Mekin tunnustamme, että sinne tehtiin aika lailla pahoja valuvikoja, joitten hintaa me nyt maksamme, tai oikeastaan ne ihmiset, jotka tuolla alueella nyt asuvat, maksavat niiden hintaa. Mutta nyt tämä malli, jossa hallitus korjaa tätä kokonaisuutta pienillä osauudistuksilla, joissa taustalla vielä edelleenkin ovat nämä säästötavoitteet, ajaa nämä alueet entistä vaikeampaan tilanteeseen.

Näillä perusteluilla kannatan lämpimästi edustaja Räsäsen tekemää hylkäysesitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

15.08 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä lakiesitys on yksi oikeistohallituksen tuhoisimmista leikkauspaketeista, sillä se vie lähes 400 miljoonaa euroa sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksesta tulevien vuosien aikana. Mitään keino-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

ja säästöjen saavuttamiseksi hallitus ei tietenkään esitä, vaan ne ikävät päätökset sysätään hyvinvointialueiden vastuulle.

Käytännössä tällä esityksellä heikennetään suomalaisten hoitoonpääsyä, heikennetään vanhuspalveluiden laatua ja varmistetaan se, että hoitajien ja muun sotehenkilöstön irtisanomiset jatkuvat myös tulevaisuudessa. Suurimman hinnan sosiaali- ja terveyspalveluiden rapauttamisesta maksavat vaikeimmassa asemassa olevat ihmiset, kuten pienituloiset, vanhukset, vammaiset, pitkäaikaissairaat, asunnottomat ja vähemmistöt.

Samaan aikaan hallitus jatkaa sosiaali- ja terveysjärjestöiltä leikkaamista siten, että hallituskauden aikana järjestöiltä viedään noin puolet aiemmasta rahoituksesta. Näin koko suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta elintärkeää ennaltaehkäisevää työtä ja matalan kynnyksen palveluita romutetaan seurauksista piittaamatta.

Samalla sosiaali- ja terveysministeri Rydman on tehnyt avustusleikkauksista politikoinnin välineen sanelemalla omavaltaisesti syrjivät avustuskriteerit, joiden tosiasiallinen tarkoitus on vaientaa kansalaisyhteiskuntaa, targetoida tiettyjä perussuomalaisille epämieluisia järjestöjä, joiden toimintaan liittyy vähemmistöjen ja ihmisoikeuksien puolustaminen — näin siitä huolimatta, että sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain mukaan avustettavan toiminnan tulee osaltaan tukea ihmisten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä perusoikeuksien toteutumista. Luonnollisesti myös perustuslaki ja yhdenvertaisuuslaki edellyttävät viranomaisia edistämään toiminnassaan yhdenvertaisuutta. Julkisuudessa ministeri Rydman on toistuvasti linjannut, ettei syrjivistä avustuskriteereistä enää neuvotella eikä niitä muuteta, jopa vastoin pääministerin kantaa. Ministeri ei kuitenkaan ole oman hallinnonalansa diktaattori, vaan hänen tulee nauttia eduskunnan luottamusta.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella teen seuraavan epäluottamusehdotuksen: Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman on toiminut epäasiallisesti ja syrjivästi vuoden 2027 STEA-avustusten myöntämisen kriteereistä päätettäessä ja asiaa koskevaa valmistelua ohjatessaan. Ehdotan, että eduskunta toteaa, ettei ministeri Rydman nauti eduskunnan luottamusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

15.12 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakiesityksen myötä hallituksen tekemät suorat leikkaukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon kasvavat noin miljardiin euroon vuositasolla. Hallituksen politiikka kaiken kaikkiaan lisää terveyseroja, köyhyyttä, asunnottomuutta ja sosiaalisia ongelmia, ei pakon vuoksi vaan koska tämä hallitus suosii mieluummin rikkaita ja suuryrityksiä, joille rahaa kyllä riittää. Oikeistohallituksen politiikan myötä tarve kolmannen sektorin tarjoamalle tuelle ja palveluille kasvaa vuosi vuodelta, mutta samalla sen resurssit on päätetty viedä. 190 miljoonan euron leikkaukset hallituskauden aikana vievät puolet sosiaali- ja terveysjärjestöjen aiemmasta rahoituksesta. Asiaa vastaavalle sosiaali- ja terveysministeri Rydmanille kyse on poliittisesta pelistä ja profiloitumisesta sillä oletuksella, että vihamielinen suhtautuminen kansalaisyhteiskuntaan toisi hänelle poliittista kannatusta. Vaikka kokoomuksen ja RKP:n johto on linjannut, etteivät syrjivät avustuskriteerit ole hyväksyttäviä, ministeri Rydman on toistuvasti ilmoittanut, että kriteerit ovat ja pysyvät. Mielestäni tästä syystä on tarpeen punnita, nauttiiko ministeri enää eduskunnan luottamusta tehtävässään.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Kannatan edustaja Pekosen tekemää epäluottamuslausetta sosiaali- ja terveysministeri Rydmanille.

Arvoisa puhemies! Ministeri Rydmanin esittelemien kriteerien mukaan avustusta ei jatkossa myönnettäisi järjestöille, joiden toiminta on keskittynyt yhteiskunnalliseen vaikuttamis- tai neuvontatyöhön. Yksi järjestöjen työn keskeinen osa on kuitenkin nimenomaan osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun, jotta esimerkiksi vammaisten, lasten, nuorten ja vanhusten ääni kuuluisi myös päättäjien korviin. Avustusta ei jatkossa myönnettäisi myöskään järjestöille, joiden toiminta kohdistuu pääosin yhteen tiettyyn ei-terveysperusteiseen tausta- tai identiteettiryhmään. Tämä on ilmeistä syrjintää esimerkiksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä sekä eri maahanmuuttajaryhmiä kohtaan. Se, että järjestöille, joiden toiminta on keskittynyt yhteiskunnalliseen vaikuttamis- tai neuvontatyöhön, ei jatkossa myönnetä avustuksia, heikentää demokratiaa ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia tuoda päätöksentekoon tietoa, kokemusta sekä kriittisiä ja kehittäviä näkökulmia. Käytännössä suuri osa juuri vaikuttamistyötä tekevistä järjestöistä toimii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen edistämiseksi. Tämä linjaus on ristiriidassa julkiselle vallalle asetetun veloitteen kanssa turvata ja edistää perus- ja ihmisoikeuksia.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun Suomi virallisesti puhuu kansalaisten kriisinkestävyyden lisäämisestä, annetaan sosiaali- ja terveysministeri Rydmanin ajaa alas ja hajottaa koko se sote- ja järjestökenttä, joka nimenomaan toteuttaa ihmisten arjen tasolla sekä ennalta ehkäisevää että myös kriisityötä. Ministerin väite siitä, etteivät leikkaukset osu avun tarpeessa oleviin, on kestämaton. Sotejärjestöiltä ei voida leikata näin paljon ilman, että se romuttaa suoraan ihmisiä kohtaavan työn. Järjestöt tarjoavat elintärkeää tukea ja palveluita, joita kunnat ja hyvinvointialueet eivät pysty järjestämään. Erityisen hälyttävää on se, että Rydmanin päätös on jättämässä sosiaalisen hyvinvoinnin kriteerin tukemisen ulkopuolelle. Jos asunnottomuuden, päihdeongelmien ja yksinäisyyden ehkäisy ei enää jatkossa kuulu avustusten piiriin, edessä on niin vaikea sosiaalinen romahdus ja inhimillinen katastrofi, että on vaikea uskoa minkään hallituspuolueen sitä ihan oikeasti haluavan.

Arvoisa puhemies! Suomessa on pitkät perinteet sosiaali- ja terveysalan järjestöillä. Monet niistä on perustettu jo 1800-luvun lopulla tai 1900-luvun alkupuoliskolla. Järjestöt perustettiin auttamaan vaikeimmassa tilanteessa olevia ihmisiä aikana ennen hyvinvointivaltion julkisia palveluita. Järjestöt ovat yli sadan vuoden ajan rakentaneet sitä turvaverkkoa, joka nykyään toimii hyvinvointivaltion julkista sotealaa täydentävänä rakenteena. Lapset, vammaiset, pitkäaikaissairaat, sotaveteraanit, tukea tarvitsevat nuoret, asunnottomat, päihdeongelmaiset ovat saaneet järjestöjen kautta tukea, jota valtio ei ole pystynyt tarjoamaan. Samalla syntyi miljoonia säästävää vapaaehtoistoiminnan ja vertaistuen malli. Järjestö rakenne toimii siten, että palkattujen, myös keskusjärjestötasolla työskentelevien järjestöammattilaisten organisoimana pyörii vahva vapaaehtoisten ja kokemustiedon toimintakokonaisuus. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksiin kohdistuvat leikkaukset ovat ajamassa alas vanhaa ja toimivaa rakennetta, joka hoitaa tärkeän osan niistä tehtävistä, jotka muutoin kuuluisivat kunnille ja hyvinvointialueille, mutta ne on jätetty kolmannen sektorin hoidettavaksi. Suomen hallitus on nyt tekemässä päätöstä, jonka seurauksia se ei tunnu ymmärtävän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

15.18 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Heti puheenvuoroni aluksi teen nyt hylkäysehdotuksen tässä, koska vaikka hylkäysehdotus sai täällä jo kannatusta, niin kun tarkistimme tilanteen, niin edustaja Kvarnström ei ollut varsinaisesti tehnyt hylkäysehdotusta, vaikka käytti hienon ja asiallisesti kriittisen puheenvuoron tästä, joten teen nyt hylkäysehdotuksen. Hylkäämisen perusteet on täällä useassa puheenvuorossa jo erinomaisesti esitetty, enkä käy niitä yksityiskohdittain läpi. Kyseessä on tällainen rahoituksen leikkaus, 388 miljoonaa euroa, jolle voidaan sitten laskea todellakin hyviä esimerkkejä, tai itse asiassa pitäisi sanoa huonoja, ikäviä esimerkkejä, mikä sen vaikutus on niillä alueilla, jotka eniten joutuvat kokemaan näitä leikkauksia. Niin kuin täällä juuri Kvarnströmin puheenvuorossa kerrottiin, esimerkiksi Länsi-Uudenmaan kohdalla tämä vastaa noin puolta terveysasemien yhteenlasketusta budjetista. Se, millä tavalla alueet sitten käytännössä tekevät tätä sopeutusta, jää tietenkin sitten alueiden itsehallinnon varaan.

Kun täällä on monessa puheenvuorossa ja aikaisemmin näistä asioista keskusteltaessa nostettu aina esille, että rahoituslaki tarvitsee korjausta, niin siitä olen samaa mieltä. Olen ollut mukana lukuisissa keskusteluissa, joissa tätä on tuotu esille, ja olen huomannut, että on hyvin paljon sellaisia alueellisia intressejä, että joku hyvinvointialue haluaa korjausta, jota toinen hyvinvointialue ei halua, koska tämä on nollasummapeliä ja sitten pelätään, että jonkun lisärahoitus johtaa toisen alueen rahoituksen menetykseen. Olen itse kovasti miettinyt, mitkä voisivat olla ne tärkeimmät yleiset asiat, mitkä tässä rahoituslaissa pitäisi korjata, ja olen käytännössä päätenyt esittämään, että ainakin seuraavat kolme.

Kaksi niistä kolmesta palautuu itse asiassa siihen poikkeukselliseen vuoteen 2023, jolloin hyvinvointialueet aloittivat, jolloin tuli 40 vuoteen korkein inflaatio Suomeen. Ennakkorahoitus, joka hyvinvointialueille annettiin, jäi viisi prosenttia jälkeen todellisesta kustannuskehityksestä, ja siitä syntyi sitten tämä 1,4 miljardin aukko. Kun samaan aikaan oli voimassa tämä vuoteen 26 mennessä tehtävä alijäämän tasoitus, se synnytti senkaltaisen ajolähtötilanteen, että hyvinvointialueet kerta kaikkiaan pakotettiin siihen, että ne nopeassa tahdissa ryhtyivät käymään yt-neuvotteluja ja tekemään myös hyvinkin ankaraa palvelupisteiden karsintaa, osin toki joillakin alueilla perusteltujakin mutta hyvin paljon sellaisia, jotka ovat käytännössä heikentäneet palveluja.

Silloin olisi tietenkin siinä tilanteessa — eli olemme ajallisesti siinä vuoden 2023 viimeisessä kvartaalissa — istuvan hallituksen pitänyt ymmärtää, että nyt on tarvetta tehdä nopea muutos tähän rahoituslakiin ennen kaikkea juuri tämän alijäämän kattamisajankohdan suhteen. Hallitushan reagoi hyvin nopeasti kuntien osalta. Olen täällä puheenvuoroissa aiemmin todennut, että kun marraskuun 19. päivänä vuonna 23, joka oli niin sanottu kuntatalouden musta perjantai, kävi ilmi, että kunnat ovat menettämässä todella paljon valtionosuuksia, kun vuoden 22 verotustiedot valmistuivat, niin viikonlopun aikana hallitus reagoi siihen ja ilmoitti, että tätä ei toimeenpanna kahteen vuoteen ja sitten tulee vielä kolmen vuoden siirtymäaika sen päälle. Samalla tavalla olisi pitänyt silloin reagoida näihin hyvinvointialueisiin, mutta sitä ei sitten haluttu tehdä, ja mielestäni syyt ovat aika pitkälti poliittisia.

Tämä on se tausta, ja näin ollen vielä sitten vuonna 24 tätä alijäämää tuli lisää 1,1 miljardia, eli yhteensä sitä oli siinä vaiheessa kertynyt 2,5 miljardia. Selvähän on, että se aika siihen kattamiseen vuoteen 26 ei millään olisi riittänyt kuin joillakin alueilla, joilla oli vähän parempi tilanne kuin muilla. Tähänhän me saimme nyt sitten tässä pari kuukautta sitten lain muutoksen kolmen vuoden taistelun ja odottamisen jälkeen. Tämä oli tietenkin

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

yksi olennaisen tärkeä asia, mutta tämä tuli selvästi liian myöhään, ja tietyillä alueilla on vahinkoa tässä suhteessa tapahtunut.

Toinen asia, joka siellä pitää ehdottomasti korjata, on sitten tämä jälkikäteistarkastuksen jakoperuste. Sehän jaetaan alueiden budjettien yleisessä suhteessa eikä huomioida sitä, mikä on konkreettisesti kunkin alueen oma alijäämä ollut, ja se on sitten johtuen juuri tästä hyvin voimakkaasta ensimmäisen vuoden suuresta alijäämästä lisännyt sitä alueiden välistä eroa.

Kolmas asia liittyy sitten tähän liialliseen diagnoosipainotteisuuteen vielä sillä tavalla, että se perustuu siellä itse tuotannossa tietojärjestelmien avulla kerättyyn diagnoositietoon. Sinänsä pitää diagnoositietoja olla mukana siinä tarpeen arvioinnissa, mutta niiden tulee perustua valtakunnallisesti yhtenäisiin kriteereihin ja esimerkiksi Kelan rekistereihin tai muihin tällaisiin objektiivisiin asioihin.

Nämä asiat olisi ensi sijassa tässä korjattava.

Sitten olemme tietenkin siinä tilanteessa, että kun kuusi aluetta nyt on jo tässä arviointimenettelyssä, niin meillä on erityinen ongelma tullut tiettyjen alueiden suhteen. Minun mielestäni siihen löytyy keinoja, joiden tulee toki olla sellaisia, että ne eivät ole muilta alueilta niin sanotusti rahoitusta vähentäviä keinoja. En väitä, että nyt tässä vielä jäljellä olevan puheenvuoroni aikana esittämäni yksi keino olisi se ainoa, mutta esimerkiksi voitaisiin harkita sellaista, joka on ollut aikanaan sairaanhoitopiirijärjestelmässä käytössä, että tietyllä tavalla valtio voi esimerkiksi lunastaa 50 prosenttia peruspääomasta sillä alueella ja annetaan sitten kymmenen vuoden takaisinmaksuaika, jolloin saadaan tämmöinen pidentetty aika ja välitön rahoituskriisin rahoitusratkaisu. Eli tässä näitä eräitä keinoja.

Nyt haluan todeta, että tässä lakiesityksessä, jota nyt esitin äsken hylättäväksi, on yhdeksän eri muutosta, joista kaksi selittää 90 prosenttia tästä leikkauksesta, ja ne ovat tämä palvelutarpeen leikkaus ja sitten toinen se siirtymätasauksen yleinen leikkaus. Seitsemän muuta ovat enemmän sellaisia, että ne tasapainottavat eri suuntiin alueiden keskinäistä rahoitusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.25 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on hyvin tuotu esiin näitä hyvinvointialueitten ongelmia. Kun oikein katsotaan tätä hyvinvointialueitten rahoitusta kokonaisuutena, niin täällä aika monta kertaa tuolta oikealta laidalta tuodaan esiin, että noin miljardi vuodessa on nostettu sitä hyvinvointialueitten rahoitusta, mutta koko ajan unohdetaan se sanoma, että kun jo pelkästään se hyvinvointialueindeksi on ollut siinä vähän yli kolmen prosentin tasossa, niin siellä puhutaan 800—900 miljoonan tasosta, plus sitten palvelutarve, joka on ollut noin yhden prosentin luokkaa. Nämä jo tekevät nykyisen rahoituslain mukaisesti sitä nousua. Mutta sitä on leikattu, ja tämä 388 miljoonaa euroa, joka on tässä nytten käsittelyssä, tarkoittaa sitä, että nyt tätä nousukulmaa on noin äkkiä arvioiden noin tuhannella miljoonalla leikattu siitä, mitä se on ollut lähtötasossa.

Kyllähän kovaa taloudellista ohjausta tehdään hyvinvointialueitten osalle, ja sitä tehdään monella tavalla. Pelkästään tällä leikkaamisella, asiakasmaksuilla ja muilla hyvinvointialueindeksi on jo aika tiukka senkin vuoksi, että se ottaa yleisen palkkakehityksen huomioon, ja hyvinvointialueilla ovat nämä palkkaohjelmat ja muut, ja ne ovat olleet korkeampia. Jälkikäteistarkastukset, niin kuin edustaja Lindén tuossa hyvin toi esiin, menevät aika lailla sen mukaan kuin päärahoituksen jako on tehty, ja nyt sitten lisätään vielä palve-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

lutarpeen osalta sitä. Se oli 80 prosenttia, eli jos on prosentin kasvu, niin siitä korvataan noin karkeasti ottaen 0,8, ja nyt sitä vielä tiukennetaan. Eli tätä rahoitusohjausta kyllä tässä tehdään todella voimallisesti, ja koko ajan kaipaisi sitä, miten sisältöihin ja palveluihin liittyviä asioita käsitellään.

Kaikki nämä leikkaukset, mitä tässä on... Meillä on nytten kuusi hyvinvointialuetta arviointimenettelyssä, ja voi tavallaan kertoa, että koko ajan heidän ja monen muun hyvinvointialueen osalta sopeutustoimet ovat olleet nimenomaan yt:itä, henkilökunnan vähentämistä ja hoitopäätösten vaikeuttamista tietyllä tavalla tai hidastamista oikeastansa. Eli me ollaan tällaisella tiellä, ja nyt pitäisi miettiä, miten tätä pystytään korjaamaan.

Yksi hyvä asia on tässä tullut matkan aikana, kun tätä alijäämän kattamisaikataulua on pidennetty, mitä oppositio on vaatinut vuodesta 23 lähtien. Eli tässä on ollut paljon eri suuntiin olevia asioita työn alla. Hyvinvointialueitten osalta toivoisi, että sitä työrauhaa ja ennustettavuutta tulisi. Nytkin kun tässä katsotaan eri hyvinvointialueita, miten tämä leikkaus tapahtuu, niin esimerkiksi kotihyvinvointialueellani Pirkanmaalla tämä 388 miljoonaa tarkoittaa 36 miljoonaa vähennystä Pirkanmaalle. Mielenkiintoista on ollut huomata, että niiltä alueilta, jotka ovat päässeet kohtuullisesti alijäämän kattamisessa ja toimintojen tehostamisessa, leikattiin eniten tässä nyt, ja sekin tietyllä tavalla on kannustavuuden kannalta huono asia. Siinä mielessä tässä lakiesityksessä jatketaan sitä hallituksen käytännössä tekemää työtä, jossa leikkauksia tehdään aika voimallisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä STEA-rahoitus on tässä nytten isossa leikkauksessa ollut, ja se alkuperäinen rahoitus on tainnut tippua puoleen nyt kun hallituksen leikkaukset, mitä nytten on kaavailtu, ovat kokonaisuudessaan. Se kävelee suoraan hyvinvointialueitten palveluihin. Ne ovat olleet osa hyvinvointialueitten palveluja tukevia toimintoja, mitä hyvinvointialueet eivät itse tee ja mitä kolmas sektori tekee. Me saamme tästä kyllä vielä semmoisen pommin, joka sitten tulee hyvinvointialueitten osalta hoidettavaksi, ja tämä vielä vaikeuttaa tätä tilannetta. Nyt ollaan todella huolestuttavalla tiellä.

Arvoisa rouva puhemies! On varmasti hyvä, että näitä rahoitusmalleja käydään läpi ja yritetään löytää uusia malleja, mutta toisaalta tällainen tempoilevuus pitäisi nyt uusissa rahoitusmalleissa pystyä estämään ja vähän pitemmälle sitä ennustettavuutta rakentamaan. Sillä tavalla me myöskin rauhoittaisimme hyvinvointialueitten työtä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

15.31 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Mukavasti juuri ulkoa valo loistaa tänne saliin, mutta samaa kirkkautta ja valoa ei voi kyllä sanoa tästä hallituksen sosiaali- ja terveyspolitiikasta ja sen linjasta. Kaikki isot uudistukset ja parannukset hyvinvointialueitten tilanteeseen on jätetty tekemättä. Pieniä parannuksia ja viilauksia on tässä kauden loppuvaiheessa sentään tänne saliin tuotu, mutta isossa kuvassa ongelmat on jätetty ratkaisematta ja jätetty hyvinvointialuepäättäjien ongelmiksi ja sinne ratkottaviksi.

Keskustan mielestä tarvitaan nyt tässä tilanteessa nopeita toimenpiteitä hyvinvointialueitten tilanteen parantamiseksi ja toisaalta myöskin pidemmän aikavälin toimenpiteitä. Niitä välittömästi tehtäviä nopeita toimenpiteitä olisivat meidän mielestämme se, että alijäämien kattamisaikaa kannattaisi pidentää vuoden 2030 loppuun, ja tietysti se, että vastineeksi tästä lisäajasta hyvinvointialueet sitten sitoutuisivat kustannustason hillintään ja arviointimenettely voitaisiin käynnistää vasta sen jälkeen, jos alue ei toteuta sitä sovittua kustannusten hillinnän ohjelmaa.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

No sitten, arvoisa rouva puhemies, keskusta on nostanut keskusteluun myöskin tämän niin sanotun hyvinvointialueitten velkasaneerauksen. Eli tällä hetkellä itse asiassa aika moni hyvinvointialue on siinä tilanteessa, että talous on tällä hetkellä saatu tasapainotettua, osittain myöskin vaikeiden päätösten seurauksena, mutta siellä rasittavat ensimmäisiltä vuosilta kertyneet todella rajut alijäämät, mikä sitten käytännössä tekee hyvinvointialueen toiminnan ja ihmisten palveluitten järjestämisen mahdottomaksi. Eli haettaisiin hie-man mallia yrityspuolelta. Jos siellä yrityksissäkin nähdään, että on terveellä pohjalla yritystoiminta, joka tuottaa, talous on kestäväällä pohjalla, mutta ne vanhat velat rasittavat niin kovaa, että toiminnan jatkaminen ja palveluitten järjestäminen on vaikeaa, niin voitaisiin ottaa tällainen niin sanottu velkasaneeraus käyttöön. Sitä kautta myöskin kannustettaisiin vaikeimmassa asemassa olevia alueita talouden tervehdyttämiseen. Mielellään kuuntelisin — täällä on kuitenkin pari hallituspuolueen edustajaa paikalla — olisiko tämä velkasaneeraus semmoinen yksi mahdollinen vaihtoehto myöskin tässä tilanteessa.

No, me ollaan pidetty pitkään esillä myöskin matkakulujen siirtämistä Kelasta hyvinvointialueille. Täältä salistakin on tehty tämän hallituskauden aikana näitä keskittämiskäytöksiä, joilla palveluita ollaan viety ihmisiltä kauemmaksi ja ikään kuin saatu säästöjä, mutta eihän niillä sinällään säästöjä ole saatu, vaan kyllä se ihminen, joka lähtee palveluja hakemaan pidemmän matkan päästä, maksaa sitten ne säästöt.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä tällä erää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

15.34 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen keskeinen sisältö on hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdistettavissa merkittävässä säästöissä eli toisin sanoen leikkauksissa. Esityksen mukaan vuodesta 2027 eteenpäin palvelutarpeen kasvusta otettaisiin hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioon 60 prosenttia voimassa olevan lain 80 prosentin sijasta. Palvelutarpeen kasvun huomioon ottamista koskevasta määräaikaisesta 0,2 prosenttiyksikön korotuksesta luovutettiin vuodesta 2028. Näiden yhteisvaikutus on 268 miljoonaa euroa vuoden 2029 tasossa. Lisäksi siirtymätasauksia muutettaisiin ja siirrettäisiin hyvinvointialueiden rahoitettavaksi yhteensä 120 miljoonalla. Koko hallituksen esityksen vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen on 388 miljoonaa euroa vähentävä vuoden 2029 tasossa.

Hallituksen esityksen tavoitteena kerrotaan olevan kehittää hyvinvointialueiden rahoitusmallia hallitusti ja ennakoivasti perustuslain mukaiset palvelut turvaten. Valitettavasti esitetyt muutokset ja asetetut tavoitteet ovat syvässä ristiriidassa.

Arvoisa rouva puhemies! Muutoksen vaikutukset eroavat eri alueilla huomattavasti. Eryteisesti rahoituksen kasvu vähenisi Helsingin kaupungilla, Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueilla. Asiantuntijakuulemisten perusteella leikkauksia kohdistuu nyt erityisesti alueille, jotka ovat jo sopeuttaneet talouttaan tai joiden palvelutarjonta kasvaa, mitä pidetään epäoikeudenmukaisena ja heikentävän kannusteita toimenpiteiden tekemiseksi ja talouden tasapainottamiseksi alueille.

Kokonaisuutena säästötoimet kiristävät hyvinvointialueiden rahoitusta merkittävästi, ja ne ajoittuvat samaan aikaan hyvinvointialueiden alijäämien kattamisen edellyttämien sopeuttamistoimien ja jälkikäteistarkastuksen vähenemisen kanssa. Liian kireäksi muodostu-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

va talous ei mahdollista alueilla hallittua uudistumista vaan painottaa sopeutustoimia, jotka voivat näkyä myöhemmin kasvavina kustannuksina ja raskaampana palvelutarpeena.

On ongelmallista, että hyvinvointialueisiin ja niiden rahoitukseen kohdistetaan nyt monia muutoksia lyhyellä aikavälillä ja osin päällekkäin. Esitetyt muutokset heikentävät luotamusta rahoitusjärjestelmän periaatteisiin ja kannusteita talouden tasapainottamiseen. Alueet tarvitsisivat työrauhaa sekä ratkaisuja, joiden pohjalta toimintaa voi kehittää pitkäjänteisesti sekä tavalla, joka kannustaa uudistusten tekemiseen ja talouden tasapainottamiseen hallitusti ja laadukkaat, vaikuttavat palvelut turvaten.

Kuten sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta toteaa lausunnossaan, esitetyt muutokset heikentävät palvelutarpeen kasvun mukaista rahoituksen kasvua, mikä rikkoo rahoitusperiaatetta ja uhkaa lakisääteisten palveluiden turvaamista alueilla.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Lindénin tekemää hylkäysesitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

15.38 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueiden rahoitus ei ole vain tekninen kysymys valtion talousarviossa. Se ratkaisee sen, kuinka nopeasti ihminen pääsee lääkäriin, saako ikäihminen tarvitsemansa hoivan ja pystytäänkö pelastustoimi turvaamaan kaikkialla Suomessa. Hyvinvointialueiden rahoitusmallin muutoksia on arvioitava myös palveluiden ja ihmisten arjen näkökulmasta. Hallituksen esityksen tavoitteena on kehittää rahoitusmallia hallitusti ja ennakoivasti sekä turvata perustuslain mukaiset palvelut. Valitettavasti esityksen sisältö ei tue tätä tavoitetta.

Esityksessä palvelutarpeen kasvun huomioimista heikennetään merkittävästi. Vuodesta 2027 alkaen palvelutarpeen kasvusta huomioitaisiin vain 60 prosenttia nykyisen 80 prosentin sijaan. Lisäksi määräaikaisesta korotuksesta luovuttaisiin. Samalla siirtymätasauksia muutetaan tavalla, joka siirtää kustannuksia hyvinvointialueiden kannettavaksi. Yhteensä vaikutus on 388 miljoonaa euroa vähemmän hyvinvointialueiden rahoitukseen vuoden 2029 tasolla.

Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin vakava huoli siitä, että leikkaukset kohdistuvat myös alueille, jotka ovat jo pystyneet vaikeilla sopeutustoimilla tasapainottamaan talouden, sekä alueille, joiden palvelutarve kasvaa voimakkaasti. Tämä ei ole oikeudenmukaista. Lisäksi se myös heikentää kannusteita tehdä vastuullisia uudistuksia ja tasapainottaa taloutta. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on lausunnossaan arvioinut, että muutokset heikentävät palvelutarpeen kasvun mukaista rahoitusta tavalla, joka uhkaa lakisääteisten palveluiden turvaamista. Väestön ikääntyessä ja hoidon tarpeen kasvaessa ei rahoitusta voida irrottaa todellisista palvelutarpeista.

Arvoisa rouva puhemies! SDP katsoo, että hyvinvointialueet tarvitsevat ennen kaikkea vakautta, ennakoitavuutta ja työrauhaa. Rahoitusmallia voidaan ja pitää kehittää, mutta muutosten on kannustettava palveluiden parantamiseen ja talouden hallittuun tasapainottamiseen, ei rankaistava niitä alueita, jotka ovat jo tehneet vastuullisia ratkaisuja. SDP:n vaihtoehdon tavoitteena on turvata palvelutarpeen mukainen rahoitus ja uudistaa järjestelmää vaiheittain sekä oikeudenmukaisesti. Mahdolliset muutokset siirtymätasauksiin on toteutettava niin, ettei yksittäisten alueiden palveluiden järjestäminen vaarannu.

Hyvinvointialueille on annettava mahdollisuus kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti sen sijaan, että ne joutuvat jatkuvasti uusiin säästöohjelmiin. Lopulta kyse on siitä, pidämmekö kiinni suomalaisen hyvinvointivaltion tärkeimmästä lupauksesta, että jokainen saa

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

tarvitsemansa hoidon, hoivan ja avun silloin, kun sitä tarvitsee. Tätä lupausta ei saa murentaa lyhytnäköisillä rahoitusleikkauksilla.

Kannatan myös edustaja Lindénin esittämää lakiesityksen lykkäämistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

15.41 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hyvin tuotu esille nämä keskustan esittämät tarpeelliset muutokset, mutta käyn vielä läpi tällaisen listan, missä on meidän näkemyksiä siitä, mitä nyt ei pitäisi tehdä.

Ensimmäisenä: Ei luoda mielikuvaa, että hyvinvointialueiden yhdistämisellä voitaisiin nämä ongelmat korjata. Ei ole olemassa tutkimuksellista näyttöä, että hyvinvointialueiden määrän karsiminen vähentäisi kustannuksia ja parantaisi palveluja. Päinvastoin, johtaminen ja päätöksenteko olisi silloin vaikeampaa ja tehottomuus ja kustannukset lisääntyisivät muun muassa tietojärjestelmien ja palkkojen yhtenäistämisen johdosta.

Toisena: Ei lisätä hyvinvointialueiden rahoitukseen enää uusia diagnostiikkatekijöitä. Nykyisetkään eivät kirjaannu luotettavasti ja vääristävät siksi rahoitusta hyvinvointialueiden välillä.

Kolmantena: Ei lisätä yksityisen terveydenhoidon rahoitusta, mikä sekin on täällä tuotu hyvin esille. Hallituksen jo päättämä lisärahoitus ei ole ohjannut sotepalveluiden kysyntää julkiselta yksityiselle samalla, kun on leikattu julkisen terveydenhuollon rahoitusta.

Neljäntenä: Ei jäädä odottamaan seuraavaa vaalikautta, mikä sekin on tuotu hyvin esille. Aikaa on saada soteuudistus takaisin oikeille raiteille, jos on poliittista tahtoa.

Ja viimeisenä, viidentenä: Ei luoda toivottomuuden ilmapiiriä. Soteuudistuksessa onnistutaan varmasti, jos edellä kerrotut korjaustoimet toteutetaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

15.43 **Bella Forsgrén vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Me käsitellään täällä hallituksen esitystä, jossa taas heikennetään hyvinvointialueiden toimintaedellytyksiä, ja olen erittäin huolissani kokonaisuudesta.

Meillä on syntynyt tilanne, missä meillä alueet alkavat eriytymään, eli meillä alkaa tulla alueita, jotka pystyvät tuottamaan hyvinvointipalveluita heille suoduissa olosuhteissa, eli tarkoitan sitä, että lainsäädännön kriteerit täyttyvät, eli meillä onnistutaan luomaan niitä palveluita, mutta sitten meillä alkaa tulemaan yhä enemmän alueita, joilla hyvinvointierot alkavat kasvamaan ja alueen ihmisten oikeudet saada lakisääteisiä palveluita heikentyvät, ja juuri näillä alueilla tällä hetkellä leikataan vielä enemmän, koska juuri nämä alueet ovat tässä alijäämän kattamisvaatimuksessa. Tästä kehityksestä minä olen tosi huolissani. Minä olen ekaa kertaa huolissani Suomen alueellisesta eriytymisestä. Tässä aletaan olemaan sellaisessa tilanteessa, jossa — jos vaikka puhutaan, mitä on 5—10 vuoden päästä — saattaa tulla tilanne, että riippuen siitä, missä sinä asut, sinulla saattaa olla tosi erilaiset oikeudet niihin hyvinvointipalveluihin, jollei tälle asialle tehdä jotain.

No, nyt hallitus tosiaan heikentää vielä entisestään tätä tilannetta. Minä ajattelen, että tässä on ristiriidassa sellainenkin asia samaan aikaan, kun minä olen huolissani tästä alueellisesta eriarvoistumisesta, että meillä on myös tavallaan tässä hallituksen esityksessä tällainen tilanne, jossa rangaistaan niitä alueita, jotka ovatkin toimineet niitten sääntöjen puitteissa, mitä heille on annettu. Eli näiltä alueilta — tällä hetkellä se useimmiten pai-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

nottuu Uuteenmaahan — jotka ovat tehneet tämän hallituksen lakiesityksen mukaisten velvoitteitten mukaisesti, viedään tätä rahoitusta. Tämäkään ei ole ideaalitalanne. Eli kyllä meidän pitää löytää jonkinlainen tasapaino siinä, että se rahoitus on ennalta suunnitelmallista, että tavallaan alue tietää, millä säännöillä pitää pelata ja pystyy pelaamaan, mutta meidän pitää oikeasti huolehtia siitä, että riippumatta siitä, missä päin Suomea asut, ihmisten perusoikeudet sosiaali- ja terveyspalveluihin toteutuvat.

Yksittäisissä ryhmissä, mitkä näyttäytyvät tosi haastavina, esimerkiksi vammaisten ryhmissä, on alettu tällaiseen oikeusrumbaan, eli oikeuden kautta yritetään luoda sitä tasoa, mikä tavallaan tietyllä alueella pitäisi olla. Nyt saattaa olla aika monesti se tilanne, että oikeuden päätös on tullut vaikka hallinto-oikeudesta, missä on sitten sanottu, että jokin tietty alue on toiminut väärin kyseisen vammaisen ihmisen palveluissa, mutta silti hyvinvointialue ei ole tällä hetkellä vielä muodostanut sitä uudenlaista rytmiä, jolla sitten korjattaisiin kaikkien muittenkin osalta tätä oikeudentilaa. Eli me eletään aika kriittisiä aikoja tämän asian osalta.

Haluaisin kuitenkin sanoa tähän seuraavaan aiheeseen, että täällä oli muutama hyvä puheenvuoro liittyen STEAn eli sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoituksen tilanteeseen. Minä olen ihan ihmetelty kovasti tätä uutisointia. Jos tänään kävisi katsomassa päivän uutiset, niin siellä on aikamoisia otsikoita. Ensimmäinen oli, että pääministeri Orpo sanoo, että tämä on hallituksen tasolla oleva päätös, että STEAn linjaukset tulevat päätettäviksi sinne. Sitten tunti sen jälkeen ministeri Rydman kertoi, että eivät ole tulossa. Sen jälkeen tuli pääministeri Orpo kertomaan, että ovat tulossa. Nyt uusiin otsikko, mikä siellä oli, oli se, että hallituksessa on riita, ja Purra on sanonut, että hän seisoo ministerinsä takana. Onhan tämä nyt aikamoinen tilanne, että kuka tätä maata johtaa.

Minä haluan kuitenkin vähän kertoa, minkä takia nämä ministeri Rydmanin STEA-linjaukset ovat ongelmallisia. Ne herättävät vakavan huolen kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Nämä kriteerit sulkisivat rahoituksen ulkopuolelle järjestöjä, jotka palvelevat haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, kuten seksuaalivähemmistöjä, maahanmuuttajia ja muita vähemmistöryhmiä. Tavallaan minä haluan nostaa esille sen, että ministeri Rydman nostaa tämän asian esille niin, että olisi kyseessä joku tällainen hallinnollinen uudistus. Mikään ei ole hallinnollinen uudistus, jos tosiasia on se, että sinä vain suljet tietyt ihmisryhmät tiettyjen avustuskriteerien ulkopuolelle. Sehän on ideologinen linjaus eikä todellinen uudistus, ja se on erittäin huolestuttavaa. Erityisesti tässä huolestuttaa tosiaan se, että näyttää siltä, että on tietyin tahdoin muodostettu sellaiset sanamuodot, että Seta, joka nyt on tällainen erittäin tärkeä seksuaalivähemmistöjen oikeuksia ajava ryhmä, ja nämä maahanmuuttajajärjestöt tulisivat näiden uusien avustuskriteerien ulkopuolelle. Kyllähän tämä on todella huolestuttavaa, jos nimenomaan seksuaalivähemmistöjä ja maahanmuuttajia avustavia tukiverkostoja halutaan tällaisella aseella kohdistaa, ja kun tässä ei ole edes tarkoitus, että leikattaisiin vähän rahoitusta, vaan leikattaisiin kokonaan rahoitus heidän osaltaan, niin onhan tämä nyt aikamoinen tilanne. Minä toivon kovasti, että kokoomuksessa nyt viimeisetkin tasa-arvon soturit, jos teitä vielä siellä on, huolehtisivat, että tämä ei tulisi sitten voimaan.

Ehkä oma nostoni on se, että kokoomus ja RKP ovat minun mielestäni aikanaan, silloin hallitusohjelmaa laatiessaan, ottaneet tällaisen tietoisien riskin, kun ovat perussuomalaiset sinne ottaneet, ja nyt tämä realisoituu siinä, että pyritään tekemään sellaista politiikkaa, joka vastaisi perussuomalaisten arvomaailmaa. Nyt ajattelenkin, että erityisesti RKP:n ja kokoomuksen pitää tämä vastuu kantaa, koska he ovat kuitenkin nämä hallituksen ovet

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

heille avanneet. Lempeydellä RKP:stä: ehkä tavallaan tällaisena eduskuntaryhmänä, joka on kuitenkin puolustanut vähemmistöoikeuksia, tämä on erityisen tärkeää.

Mutta haluan tällä tulla sanomaan, että en kyllä, ja vihreät eivät todellakaan... Meidän keskuudessamme ei kyllä ole luottamusta ministeri Rydmanille, ja sen voin koko ryhmän puolesta sanoa, mutta kyllä minä toivon, että hallituksessa nyt oikeasti ryhdistäydytään tämän asian äärellä.

Edustaja Aki Lindén piti aikaisemmin tämän kyseisen lakiesityksen osalta erittäin hyvän puheenvuoron, ja tulen sen sisältöä kannattamaan sellaisenaan. Olemme siellä valio-kunnassa, sitä vastalauseita on ollut, ja nyt se HaVin kautta meni.

Toivottavasti nyt porukka laittaa ministerin ruotuun, koska tämä on koko hallituksen ky-symys eikä pelkästään yksittäisen ministerin linjaus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinäluoma, poissa. — Edustaja Alametsä.

15.50 Alviina Alametsä vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys leikkaa massiivisesti hyvinvointialueilta eli suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista. Hyvinvointi-alueet ovat jo nyt vakavissa vaikeuksissa ja joutuvat entisestään leikkaamaan palvelutasosta suomalaisille. Nämä leikkaukset kohdistuvat etenkin alueille, joilla palvelutarve on ni-menomaan kasvussa, kuten Helsinkiin ja Uudellemaalle.

Siksi kannatan edustaja Lindénin hylkäysesitystä.

Toinen tässä salissa keskusteltu kokonaisuus ovat nämä valtavat leikkaukset sosiaali- ja terveysalan tai muusta järjestötyöstä. Järjestöiltä viedään tämän hallituksen aikana puolet aiemmasta rahoituksesta. Nyt halutaan leikata järjestöiltä, jotka ovat elintärkeitä esimerkiksi vähävaraisille, lapsiperheille, asunnottomille, väkivallan uhreille, sateenkaarioikeuk-sille ja muille vähemmistöille. Moni tässä salissa kannatettu laki on lähtöisin järjestöiltä. Esimerkiksi laajasti kannatettu terapiatakuu oli meidän mielenterveysjärjestöissä laadittu kansalaisaloite, jossa itsekin olin mukana. Kaikki ideat ja ajatukset eivät tule tämän salin sisältä, vaan on tärkeää, että meillä on myös asiantuntijoita, järjestöjä ja ihmisiä, jotka voi-vat tuoda ihmisten näkökulmaa päätöksentekoon. Sen takia nämä järjestöleikkaukset ovat vastuuttomia ja ne ovat myös hölmöjä Suomen ideointikyvyn, tulevaisuuden ja luovuuden kannalta. Olisiko meillä esimerkiksi tasa-arvoista avioliittolakia ilman sateenkaarioikeuk-sia ajavia järjestöjä ja aktivisteja? Ei välttämättä olisi. Tätä eivät tietenkään kaikki tässä salissa kannata, ja se näkyy myös näissä leikkausesityksissä. Järjestöt nostavat esiin monia epäkohtia suomalaisesta politiikasta, ja tällainen rahoituksen leikkaus on väistämättä tapa vaientaa sitä työtä ja hiljentää kriittisiä ääniä, niitä, jotka eivät vaikkapa perussuomalaisten politiikkaan niin hyvin sovi.

Sen takia kannatan edustaja Pekosen esitystä epäluottamuksesta sosiaali- ja terveystmi-nisterille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

15.53 Timo Suhonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on jälleen yksi esimerkki siitä, kuinka hyvinvointialueilta vaaditaan enemmän samalla, kun niiltä vie-dään resursseja. Hallitus on tällä esityksellä leikkaamassa hyvinvointialueiden rahoitusta lähes 400 miljoonalla eurolla. Samalla se väittää turvaavansa perustuslain edellyttämät pal-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

velut. Yhtälöä on vaikea uskoa todeksi. Erityisen huolestuttavaa on, että palvelutarpeen kasvusta huomioitaisiin jatkossa vain 60 prosenttia nykyisen 80 prosentin sijaan.

Väestö ikääntyy, hoidon tarve kasvaa, ja palveluiden kysyntä lisääntyy, mutta hallituksen vastaus on leikata rahoituksen kasvua. Tämä on ristiriidassa todellisuuden kanssa. Monet asiantuntijat ovat varoittaneet, että esitys heikentää rahoitusperiaatteen toteutumista ja vaarantaa lakisääteisten palveluiden järjestämisen. Käytännössä seurauksena voi olla lisää säästölistoja, henkilöstövähennyksiä ja palveluiden heikkenemistä hyvinvointialueilla. Samaa aikaan alijäämien kattamisvelvoitteet kiristyvät ja rahoituksen kasvu hidastuu, ja vaarana on, että alueet joutuvat tekemään ratkaisuja, jotka näkyvät myöhemmin kasvavina kustannuksina, pidempinä hoitonojina ja heikompina palveluina.

Arvoisa rouva puhemies! Tälläkin hetkellä hyvinvointialueilla tilanne on se, että siellä ollaan helisemässä palvelutarpeen ja palveluiden tuottamisen osalta, mitä tarpeita sillä hoidon saannilla sitten olisi. Esimerkiksi Pohjois-Savossa, kuten tiedämme, aikaisemmillä hallituksen päätöksellä on Iisalmen ja Varkauden ympärivuorokautinen päivystys lakkautettu, ja nyt sitten hyvinvointialueitten osalta Pohjois-Savossakin on tapahtunut ja tapahtuu rahoituksen osalta ja siitä johtuvista syistä keskittämistä. Muun muassa lastensuojelun tarpeen osalta ja sen toteuttamisen osalta myös Varkaudessa ollaan lastensuojelussa menettämässä joitakin palveluja Kuopiolle. Elikä kaiken kaikkiaan palvelutarpeet ja rahoituksen heikkeneminen heijastuvat pahimmillaan tällaisena keskittämisenä ja hoidon saannin heikkenemisenä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

15.55 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Leikkauslakihan tämä on. Vuonna 2029 se toteutuu 390 miljoonan euron leikkauksena hyvinvointialueiden rahoituksesta. Sillä tavalla olisi todella kunnollista, jos hallituspuolueet tunnustaisivat tämän leikkauslakina, ja nämä muutkin leikkaukset, joita hallituspuolueet ovat tehneet hyvinvointialueille, koska nämähän pakottavat hyvinvointialueet tekemään niitä vaikeita ratkaisuja, joita olisi ihan syytä oikeasti täällä hallituspuolueiden itse osoittaa, mitä velvoitteita vähennetään hyvinvointialueilta. Tällä rahoituksella ei kaikkea pystytä järjestämään. Näitä velvoitteitahan voivat olla esimerkiksi vanhustenhoito tai jos katsotaan esimerkiksi syöpähoidot, joissa Suomi on tällä hetkellä jo jäljessä muita meidän verrokkimaita, ja olisi hyvä myöntää, että hallituspuolueet eivät riittävästi rahoitusta tälle kaikelle myönnä ja siten nämä ovat tässä tilassa kuin missä ovat. Se olisi kohtuullista ja rehellistä.

Tässä rahoituslaissa on ongelmia. Se on huomattu. Sitä ei kukaan kiellä tässä salissa varmastikaan, mutta eipä tässä salissa ole koskaan ollut mitään muutakaan vaihtoehtoa tälle pohjalle, mikä meillä nyt on. Tämä rahoituslakipohja, millä nytkin mennään, on se sama kuin silloin Sipilän hallituksen aikaan. Se ei huomioi ennalta kovinkaan hyvin niitä muutoksia, mitä sitten alueilla tapahtuu, ja esimerkiksi asukasmäärien muutokset vaikuttavat todella isosti. Varsinkin meillä siellä itäisessä Suomessa tai niillä alueilla, joilla väki väheenee, ne tekevät todella vaikeaksi hyvinvointialueiden palveluiden järjestämisen sitten rahoituksen osalta. Rahoitus tippuu rajusti.

Kukaan meistä ei myöskään ymmärtänyt viime kaudella juuri tätä palveluntarvepuolta, eli sitä, kuinka esimerkiksi nämä diagnostiikkatiedot tultaisiin kirjaamaan. Se tarkoitus ei varmasti tässä salissa kyllä ollut tätä rahoituslakia säädettäessä. Eli tällä hetkellä nyt ki-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

sataan siitä, kuinka saadaan sitä rahoitusta mahdollisimman hyvin, ja sillä tavalla sitten kirjataan niitä diagnostiikkatietoja, ja tähän emme kyllä todellakaan pyrkineet.

Ennalta ehkäisy oli todella iso ja tärkeä asia sotea säädettyä viime kaudella, ja nyt nämä lait jopa kannustavat säästämään tästä ennalta ehkäisevästä työstä. Se ei ollut myöskään tarkoitus, eli korjattavaa kyllä piisaa.

Alueelliset erityispiirteet pitäisi ottaa paljon paremmin huomioon, ja myöskin eliniän-odote — demografia ja sosioekonominen asema eri alueilla, kuten talouspoliittinen arviointineuvostokin on näistä todennut.

Jos mennään tähän kyseiseen lakiin, joka on nyt täällä salissa käsittelyssä, niin ei voi kuin ihmetellä, että tässä on keksitty tämmöinen uusi termi, ”saaristoinen hyvinvointialue”, joka muuttaa sitten saaristolakia. Tietysti tälleen saaristoisesta maakunnasta, Suomen saaristoisimmasta maakunnasta, Etelä-Savosta tulleen ajatus tietenkin oli, että tähän varmaan on hyvä asia meillekin, ja samoin varmasti varsinaissuomalaiset ajattelevat, että tämä on hyvä asia, kun tulee saaristoinen hyvinvointialue, joka ottaa sitten meidän olosuhteet ja kausiasukkaat paljon paremmin huomioon. Meillä Etelä-Savossa on 45 000 kausiasukasta, ja on erittäin rikkonainen se alue, tosiaan kaikkein saaristoisin maakunta Suomessa. Ja kuinka kävikään? Etelä-Savo ja Varsinais-Suomi menettävät tämän lain seurauksena. Aivan käsittämätön asia. Tämä on jotenkin hyvin vaikea ymmärtää, ja olisikin kiinnostavaa kuulla hallituspuolueiden edustajilta, miten tämä on mahdollista, että halutaan saaristoinen hyvinvointialue saada lakiin ja sen jälkeen kaikkein saaristoisimmat alueet Suomessa menettävät rahoitusta. Minä en pysty käsittämään tätä asiaa. [Markku Siponen: Seuraavassa puheenvuorossa kuullaan!]

Sitten toinen asia, mikä tässä vähenee ja millä perusteella leikataan, on se, että leikkaus kohdistuu nimenomaan palvelutarpeen kasvuun. Eli niiltä alueilta, joilla on ikääntyviä ja joilla on sairastavuutta ja joilla tämä palvelutarve kasvaa, leikataan enemmän. Tämäkään ei mene minun ymmärrykseeni aivan kauhean helposti, ja toivoisinkin, että tästäkin saataisiin vielä täällä nyt selvitystä, miksi tämä on tällä tavalla sovittu siellä hallituksessa tehtävän.

Tätä on kyllä hyvä ja helppo oppositiossa taas vastustaa. Olisi tosi mukavaa olla jonkun hallituksen soteasian puolellakin joskus. — Jäänpä kuuntelemaan nyt sitten seuraavaa puheenvuoroa. Sieltä varmasti tulee vastaukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

16.01 Oskari Valtola kok: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! On hyvä katsoa edeltävää puheenvuoroa ja edustaja Kososen ansiokasta luetteloa siitä, mikä kaikki tässä rahoituslaissa, jonka Marinin hallitus edellisellä kaudella säätö voimaan, on pielessä. Tämä lakipaketinhan on niin sanottu kolmas lakipaketti, jolla näitä virheitä pyritään korjaamaan.

Tämä on myös selkeä säästölaki, jossa toteutetaan 390 miljoonan euron säästöt hyvinvointialueille. Näihin säästöihin joudutaan siitä syystä, että valtion taloudellinen tilanne on aivan karseassa vaiheessa ja tilanteessa. Tämä on tässä keskustelussa täysin oppositiolta kyllä unohtunut. Yhdessäkään puheenvuorossa tähän ei ole tähän mennessä viitattu. On hyvä ottaa huomioon, että vaikka tähän rahoituslain kolmanteen pakettiin on sisällytetty tämä 390 miljoonan euron säästö, niin siitä huolimatta vuoteen 29 mennessä hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa noin 7 prosentilla. Ilman tätä leikkausta kasvu olisi ollut 8,3 prosenttia.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Kun täällä on keskustelussa tuotu esille se, että hallitus käyttää runsaasti rahaa yksityisen terveydenhuoltobisneksen pönkittämiseen, niin tässä on hyvä muistaa se, että tämä noin sata miljoonaa euroa vuodessa on käytännössä investointirahoitusta, jota ei sinällänsä voi ohjata hyvinvointialueille. Kun tätä vertaa sitten siihen hyvinvointialueiden ensi vuoden 27 miljardin euron rahoitukseen, niin tällä yksin ei asioita korjattaisi.

On hyvä muistaa, että hyvinvointialueitten toiminta on mennyt hyvinvointialueitten aloittamisen jälkeen selkeästi eteenpäin. Hoitojonot esimerkiksi erikoissairaanhoidossa ovat selkeästi lyhentyneet. Perusterveydenhuollossa hoitopaikka on parantunut siinä mielessä, että erot hyvinvointialueitten välillä ovat selvästi tasoittuneet. Vaikka nyt mennään tällä kolmen kuukauden hoitotakuulla, niin kuitenkin suuri osa potilaista pääsee hoitoon oikeaan aikaan.

Mutta niin kuin täällä puheenvuoroissa on tuotu esille, erittäin suuri ongelma on nämä alueiden eriytyminen erityisesti rahoituksen suhteen, mikä toden totta tulee varmasti johtamaan aikaa myöten myös siihen, että palvelut eriytyvät yhä lisääntyvästi. Siinä mielessä oli varsin mielenkiintoista kuulla tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa, miten eri tavalla alueet näkevät rahoituksen kohdentumisen, rahoituksen oikeudenmukaisen jakautumisen ja tarpeet, ja miten puhuttiin monesti alueista, jotka ovat tehneet toimenpiteitä ja saaneet taloutensa kuntoon, ja joita rokotetaan. Kuitenkin näyttää, että lähtökohtaisesti ongelma on ollut alkuvaiheen rahoituksen jakautumisessa. Monesti puhutaan siitä, että osa kunnista olisi siirtänyt rahoitusta enemmän itselleen, ja sitä kautta hyvinvointialueitten budjetit lähtivät alijäämäisenä liikkeelle. Sitten nämä kriteerit, joilla tämä rahoitus nyt tällä hetkellä jakautuu, eivät välttämättä ole se kaikista oikeudenmukaisin ja ehkä kansantaloudellisesti kaikista järkevinkään jakautumistapa. Esimerkiksi sen uudistuksen jälkeen, kun tähän lisättiin tällainen perälauta, että minkään alueen rahoitus ei voi lähteä pienemmään vuodesta toiseen, hyvinvointialueiden rahoitus vuoteen 29 mennessä on kasvultaan pienimmillään nolla prosenttia Kymenlaaksossa, ja sitten useiden, erityisesti kasvualueilla olevien hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa yli kymmenen prosenttia tuonne vuoteen 29 mennessä. Eli johtopäätös, joka ainakin itselleni tulee, on se, että jos alue on rahoitusongelmissa, niin se ei välttämättä johdu siitä, että siellä ei ole toimenpiteitä tehty. On totta, että kaikilla alueilla toimenpiteitä ei ole lähdetty määrätietoisesti alusta saakka tekemään, mutta kyllä nyt varsin hyvä tahti on tähän.

Täällä kysyttiin vaihtoehtoja tähän alueiden velkasaneeraukseen, tai nyt en ihan tarkkaan muista, mikä se termi on, mutta tämä arviointimenettely on tietynlainen velkasaneeraus. Nythän meillä on kolme aluetta tässä ollut, ja esimerkiksi Keski-Suomesta voi sanoa, että heidän saavat alijäämien kattamiseen selvästi pitemmän ajan kuin nyt lainsäädännön mahdollistama vuoteen 29 mennessä. Eli alijäämien kattamisaika menee pitkälle vuoden 2030 jälkeiseen aikaan.

Tosiaan tuotiin esille, että tällä hetkellä alueita on kolmessa eri portaassa: ne, joilla menee taloudellisesti hyvin, ne, joilla on pää juuri pinnalla, ja sitten ovat nämä alijäämämenettelyssä olevat alueet, ja tietysti tämä alijäämäarviointimenettely sitten mahdollistaa erilaisia toimenpiteitä alueen tukemiseksi.

Sinällänsä hallitus ei tässä mitenkään peittele, että kyseessä on säästölaki ja pieni korjaus tähän hyvinvointirahoituksen jakautumiseen.

Tuli myös esille tämä Kelan matkakustannuksen siirto alueelle. Jos tästä keskustellaan, on hyvä muistaa, että tämä ei ole missään tapauksessa minkäänlainen säästötoimenpide. Todennäköisesti yhteiskunnan kustannukset tulisivat tämän myötä kasvamaan.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.09 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täytyy ensin ottaa kiinni tästä edustaja Valtolan puheenvuorosta. Muutama kommentti siihen: Tässä edustaja vähätteli näitä yksityiseen terveysbisnekseen ohjattuja euroja — 100 miljoonaa vuodessa — mutta kun sinne laitetaan hallituskauden ajan se 100 miljoonaa joka vuosi, niin puhutaan noin 400—500 miljoonasta eurosta. On totta, että se ei ratkaise kaikkia hyvinvointialueiden ongelmia. Mutta jos otetaan nyt vaikka esimerkkinä tämä omalääkärimalli, jota kaikki puolueet täällä kannattavat, niin käytännössähän tällä summalla, 100 miljoonaa vuodessa, me oltaisiin todennäköisesti pystytyt turvaamaan omalääkäri lähes kaikille suomalaisille koko maassa — yhtenä esimerkkinä siitä, että jos tämä summa olisi käytetty toisella tavalla, niin kyllä sillä olisi pystytty paljon hyvinvointialueita auttamaan.

Tämä vielä taustana, kun toitte esille puheenvuorossanne, että tätä ei olisi pystytty käyttämään hyvinvointialueiden hyväksi: Onhan tämä aika mielenkiintoista, että omaisuutta myymällä voidaan pumpata rahaa yksityiseen terveysbisnekseen, mutta tätä rahaa ei voida käyttää hyvinvointialueiden hyväksi, julkiseen terveydenhuoltoon. Täytyy kysyä, eikö todella olisi keinoa löytynyt, kun pystytään investointeihin tarkoitettuja menoja käyttämään tämäläisyyteen ratkaisuun mutta ei hyvinvointialueiden hyväksi. Kyllä tämä aika erikoiselta tuntuu, jos syynä on se, että tätä summaa, näitä euroja, ei olisi voitu hyvinvointialueiden hyväksi käyttää.

Sitten toinen asia, tämä alueiden eriytyminen, mikä pitää täsmälleen paikkansa: Olen ymmärtänyt, että jo aiemmin ja tälläkin hetkellä kokoomuksessa on ollut tämä tavoite, että hyvinvointialueita vähennetään, laitetaan hyvinvointialueita yhteen. Jos nyt otetaan esimerkkinä vaikkapa Itä-Suomi — sieltä Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala — niin ollaanko kokoomuksessa todella sitä mieltä, että kun laitetaan nämä alueet yhteen, niin sen jälkeen esimerkiksi itäsuomalaisissa pienissä kunnissa saadaan lääkäripalvelut lähemmäksi, saadaan lähipalveluita paremmiksi? Itse en usko tähän logiikkaan. Yhtä hyvinvointialuetta olen ollut käynnistämässä, ja kun budjetti on yli miljardi euroa ja työntekijöitäkin 12 000, niin jos ajatellaan, että neljä sellaista tai samankokoisia laitetaan yhteen, niin on vaikea nähdä, että palvelut siitä paranisivat. Itse asiassa jos tässä tilanteessa lähdetäisiin just nyt näitä alueita laittamaan yhteen, niin ainakin viesti, mikä minulle on tullut, on se, että kustannukset tulisivat päinvastoin kasvamaan lyhyellä aikavälillä, kun lähdetään taas mylläämään palkkaharmonisaatiota ja tietojärjestelmiä ja muita yhteen. Sitä en sano, että näillä alueilla ja näillä tarvitsee mennä hamaan tulevaisuuteen asti, mutta juuri tässä tilanteessa en näe sitä missään nimessä järkevänä ratkaisuna.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Valtola, yksi minuutti, olkaa hyvä.

16.12 Oskari Valtola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensiksi tuohon viimeiseen kommenttiin: Ei meillä tällä hetkellä ole kokoomuksessa minkäänlaista tavoitetta esimerkiksi yhdistää hyvinvointialueita. Jos katsotte meidän tavoiteohjelmamme, niin sieltä löytyy.

No, sitten näistä Kela-korvauksista: Ne ovat tosiaan investointirahoissa ja ohjattu sinne Kela-korvauksiin, ja ne Kela-korvaukset maksetaan ihmisille. Niillä ei makseta eikä rahoiteta pelkästään tätä yli 65-vuotiaitten Kelan valinnanvapauskokeilua, mikä on erittäin hyvä

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

uudistus ja parantanut ikäihmisten hoitopääsyä lääkärille. Siellä on hedelmöityshoitoja, gynekologista hoitoa, eli tärkeitä toimenpiteitä, joilla on tuettu terveydenhuoltoa Suomessa tällä hetkellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

16.13 Riitta Kaarisalo sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Meillä on nyt tosiaan käsittelyssä hallituksen esitys hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamiseksi. On kiistatta totta se, että nykyisin voimassa olevaan rahoituslakiin jäi erinäisiä korjaustarpeita, ja kuten edustaja Lindén aikaisemmassa puheenvuorossaan erinomaisesti totesi, niiden korjaamiseen olisi kyllä ollut ihan aihetta ja syytäkin ryhtyä jo heti siinä vaiheessa, kun ongelmia rupesi esille tulemaan. Oli paljon sellaista, johon ei alun alkaen osattu eikä yksinkertaisesti kaikkeen voitukaan varautua, ja nyt oikeastaan vasta tämän hyvin laajan valtakunnallisen keskustelun seurauksena kolme vuotta myöhemmin tässä salissa tämä esitys ylipäätään on. Kyllä, siltä on odotettu paljon, ja on pakko todeta, että pettymyksen on melkoisen suuri, sillä kylähän tämä laki on käytännössä leikkauslaki, jonka kautta hyvinvointialueilta vähennetään rahoitusta yhteensä noin 390 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2029 mennessä. Hallitushan itse kutsuu tätä kustannusten kasvun hillinnäksi, mutta alueiden näkökulmasta kyse on rahoituksen leikkaamisesta samaan aikaan, kun todellisuudessa palvelutarve kasvaa. Ja kansalaisten näkökulmasta kyse on ennen kaikkea siitä, että asuinpaikka määrittää yhä voimakkaammin sen, millaista hoitoa ja apua saa, kun niille on tarve, vai saako niitä lainkaan.

Tämän lakiesityksen ydinhän on siinä, että hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioitaisiin jatkossa palvelutarpeen kasvusta vain 60 prosenttia nykyisen 80 prosentin sijasta ja lisäksi poistettaisiin palvelutarpeen kasvun määräaikainen lisäkorotus. Eli käytännössä valtio voi siis tietoisesti päättää, ettei se enää korvaa täysimääräisesti edes ennakoitua palvelutarpeen kasvua. Samaan aikaan järjestökenttää ajetaan alas, ja tämä yhtälö on kyllä nimenomaan apua ja tukea tarvitsevien tavallisten suomalaisten näkökulmasta aika kestävä.

Tässä yhteydessä on pakko kyllä todeta myös edellisistä puheenvuoroista se, että nykyinen hallitushan on jo romuttanut hoitotakuun ja perusterveydenhuollon sijasta se kohdistaa satoja miljoonia euroja veronmaksajien rahoja tosiaan yksityisen terveystalouden edistämiseen ja tukemiseen. Ehkä se suurin ongelma tässä on mielestäni nimenomaan se, että näillä toimilla ei ole pystytty lyhentämään hoitajajonoja eikä nopeuttamaan hoitopääsyä. Siinä mielessä se koko peruste sille, miksi näitä toimia on tehty, on kyllä mielestäni pudottanut pohjan jo hyvin kauan aikaa sitten.

Arvoisa puhemies! Olen ennen kaikkea huolissani siitä, että tällä hetkellä hyvinvointialueet itsessään eriytyvät hyvin voimakkaasti. Eli meillä on tällä hetkellä Suomessa hyvinvointialueita, joilla suomalaisten ei tarvitse maksaa edes terveystalouden käyntimaksuja, ja toisaalla maksut ovat aivan tapissa eikä vapaita aikoja yksinkertaisesti ole eikä hoitopääse. Tämä tarkoittaa sitä, että suomalaiset eivät ole yhdenvertaisessa asemassa suhteessa perustuslain takaamien oikeuksien toteutumiseen. Se, että suomalaisten kansalaisten välillä terveyserot repeävät, on paitsi inhimillisesti myös kansantaloudellisesti ajatellen aika kestävämmällä tolalla.

Tässä salissa on käytetty puheenvuoroja, joissa kukin edustaja on nostanut esille esimerkiksi oman hyvinvointialueensa tilannetta. Oikeastaan minusta se kertoo nimenomaan siitä, että tämä eriytyminen näyttäytyy nyt hyvin voimakkaasti. Esimerkiksi mitä tulee diag-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

noositietojen kirjaamiseen liittyviin ongelmiin, niin onhan se aivan kestävämpi, että samaan aikaan jotkut alueet ovat virheellisillä diagnoositiedoilla saaneet perusteettomasti alueille rahaa samaan aikaan, kun taas sitten toisilta alueilta on voinut jäädä jopa kymmeniä miljoonia euroja resursseja saamatta ihan pelkästään siitä syystä, että ihan aidosti olemassa olleita aitoja diagnooseja ei vain yksinkertaisesti ole järjestelmiin kirjautunut oikein. On selvää, että tällaista tilannetta ei saisi päästä syntymään.

Arvoisa puhemies! Tämä tilanne on haastava, koska tällä esityksellä jälleen heikennetään alueiden toimintaedellytyksiä. Minusta olisi äärimmäisen tärkeää se, että pelisäännöt olisivat kaikilla alueilla samat. Tähän alueiden eriytymiseen tulisi suhtautua aidosti hyvin vakavasti. On yksiselitteisen selvää, että tämä nykyinen esitys ei tätä tilannetta itsessään korjaa.

Kannatan edustaja Lindénin tekemää hylkäsesitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

16.18 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Julkisen talouden tilanne edellyttää merkittäviä säästötoimia, ja niitä tarvitaan myös hyvinvointialueiden menojen kasvujen hillintään. Näillä tässä ehdotetuilla muutoksilla on mahdollista saavuttaa säästöjä, mikä on valtiontalouden tila huomioiden välttämätöntä.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskityksen yhteydessä asiantuntijakuulemisessa kiinnitettiin laajasti huomiota siihen, että hyvinvointialueiden rahoitusmallissa on todellakin useita puutteita. Lähtien siitä, kun Marinin hallitus soteuudistuksen teki, tiedettiin jo, että tähän tarvitaan korjaussarjoja. Nyt on yksi korjaus tällä hetkellä käsillä, ja näitä korjauksia varmasti tarvitaan vielä lisää.

Tämä malli on tarpeettoman monimutkainen, mistä seuraa, että esimerkiksi tietojen oikeellisuudesta ei ole riittävästi varmuutta. Mallin taustalla oleva kustannustieto ei ole ajantasaista eikä riittävän tarkkaa, ja ongelma on se, että tämä malli ei ole ikään kuin riittävän ennustettava eikä oikeudenmukainen, kannustava tai kustannustehokas. Tätä rahoitusmallia onkin kehitettävä myös jatkossa kokonaisuutena ja siten, että alueiden rahoitus on tietoon pohjautuvaa, ennustettavaa ja oikeudenmukaista. Lisäksi juuri ennaltaehkäisevän ja hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn painoarvoa tulee vahvistaa hyvinvointialueiden rahoitusmallissa. Kiinnitänkin huomiota siihen, että niin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskityksen lausunnossa kuin sitten hallintovaliokunnan mietinnössä esitetään ponsia, joissa edellytetään, että valtioneuvosto kiirehtii hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistuksen valmistelua niin, että uudistettu rahoitusmalli tulee voimaan mahdollisimman pian, viimeistään vuonna 2030.

Arvoisa puhemies! Tämän käsittelyn yhteydessä vasemmistoliiton kansanedustajat tekivät kannatetun ehdotuksen ministeri Rydmanin epäluottamuksesta liittyen näiden sotejärjestöjen avustusten kriteerien uudistukseen. Tämä uudistushan ei sinällään liity tähän käsiteltävään lakiesitykseen, mutta koska siitä huomenna juuri tässä yhteydessä äänestämme, haluan tätä aihetta myös kommentoida ja totean jo, että oma tukeni on ministeri Rydmanilla ja — uskon näin — koko eduskuntaryhmämme tuki.

Järjestöavustuksiin kohdistuu jo aiemmin sovittuja todella merkittäviä leikkauksia, eli kolmannes tullaan leikkaamaan tästä nykyisestä tasosta, eli yli 80 miljoonaa euroa on tätä leikkausta. Jotta tätä järjestöjen arvokasta työtä, joka kohdistuu nimenomaan potilaisiin ja asiakkaisiin kohtaavana työnä, terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistyötä, voi-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

daan ylipäänsä tuloksellisesti jatkaa ja voidaan myös tukea hyvinvointialueita niiden työsään, on tärkeää, että emme tartu pelkkään juustohöylään, mitä täällä on ehdoteltu, vaan että leikkaus kohdistetaan mielekkäällä tavalla nimenomaan hallintoon, päällekkäisyyksiin ja sitten sen tyyppiseen toimintaan, minkä ensisijainen tavoite on ihan muut tarkoitukset kuin juuri tämä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. En siksi ymmärrä, mikä näissä annetuissa kriteereissä lopulta on huonoa. Kertaan lyhyesti nämä kriteerit: Siinä on tarkoitus, että avustus myönnetään toiminnalle, jossa on kyse suorasta ihmisten kohtaamisesta ja tuesta. Näitä avustuksia ei myöskään myönnettäisi toiminnalle, joka on keskittynyt yhteiskunnalliseen vaikuttamistyöhön eli lobbaukseen. Toisaalta avustusta ei myöskään enää kohdennettaisi näille järjestöjen järjestöille eli kattojärjestöille ja keskusjärjestöille, ellei niillä ole aivan tätä ruohonjuuritason kohtaavaa työtä, ellei niiden toiminta ole tärkeää nimenomaan tämän ruohonjuuritason työn vuoksi. Sitten myös varakkaiden järjestöjen, jotka kykenevät itse rahoittamaan oman toimintansa, omarahoitussuusia kasvatetaan merkittävästi. Eivätkö nämä kaikki ole aivan järkeviä kriteereitä? Sen vuoksi itse pidän kyllä erittäin merkittävänä sitä, että tästä on nostettu nyt sellainen kritiikki, että jopa sitten ministerille esitetään epäluottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.25 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Olemme vakavan asian äärellä. Syyllisiä täältä aina on etsitty — ehkä niitä ei kannata etsiä, vaan syitä, ja jos löydetään hyviä syitä, sitten voidaan tehdä ratkaisuja ja korjausliikkeitä eli mitä ollaan nyt tällä hetkellä tekemässä. Meille on tehty soteuudistus, sosiaali- ja terveystalouden uudistus, jossa palvelut heikkenevät, jonot pitenevät ja kulut rajusti kasvavat. Tämä oli nähtävissä jo neljä vuotta sitten, että tällä rahoitussuunnitelmalla, järjestämissuunnitelmalla ja alueiden määrällä tulee paljon, paljon korjausliikkeitä. Tosiaan syyllisiä saa etsiä, sehän kuuluu politiikkaan.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys koskee hyvinvointialueiden rahoituksen ydintä. Kyse ei ole teknisestä säädöspaketista vaan rahoitusperiaatteesta, jolla turvataan perustuslain edellyttämät sosiaali- ja terveystalouden palvelut koko maassa. Esityksen tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua ja kehittää rahoitusmallia hallitusti. Hyvinvointialueiden rahoituksen määräytyminen ei saa johtaa siihen, että palvelujen saatavuus, yhdenvertaisuus tai alueellinen oikeudenmukaisuus vaarantuvat, vaikka meillä on Suomessa taloudellisesti hyvin tiukkaa.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan, että hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua hillitään ja rahoitusta jaetaan aiempaa tavoitteellisemmin. Se on tarpeellista Suomen nykyisessä taloustilanteessa. Samalla rahoitukseen tehdään usean vuoden aikana harvittuja sopeutuksia ja vanhaan järjestelmään jääneitä pysyviä siirtymätukia puretaan vähitellen. Emme tee ikäviä päätöksiä siksi, että se olisi kenellekään hauskaa, teemme niitä siksi, että hyvinvointialueiden ratkaisujen ja niiden rahoituksen tulee vastata todellisuutta. Esimerkiksi vuoden 2022 tilanteeseen perustuvat pysyvät siirtymätasaukset eivät enää vastaa nykyistä todellisuutta, jossa alueiden väestö, kustannukset ja palvelurakenne ovat eriytyneet nopeasti. Sen vuoksi on perusteltua, että pysyvien siirtymätasauksien määrää vähennetään asteittain ja ennakoitavasti vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin myös todettava, että palvelutarve ei kasva prosentiosuuksina, se kasvaa ihmisinä — ikääntyvinä, monisairaina, syrjäytymisriskissä elävinä ihmisinä. Kun rahoitus kasvun osalta jää jälkeen todellisesta tarpeesta, paine siirtyy väis-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

tämättä palveluverkkoon, henkilöstöön ja hoitoonpääsyyn. Tämä on riski, joka on tunnus-tettava ja tunnistettava jo nyt lakia säädettäessä. Siksi tässä esityksessä rahoitusmalliin li-sätään myös turvaelementti, jolla estetään äkilliset rahoitustason laskut yksittäisillä alueil-la. Positiivista on myös se, että rahoituksen tarveperusteisuus säilyy. Kun rahoituksen las-kentaa muutetaan vastaamaan paremmin todellista palvelutarvetta, rahoituksella katetaan myös todellista hoitoa. Rahoituksen tulee perustua niihin kustannuksiin, jotka todella jää-vät hyvinvointialueiden vastuulle.

Arvoisa puhemies! Myös hallintovaliokunta katsoo, että esitys on tarpeellinen ja tarkoi-tuksenmukainen, koska se yhdistää kustannusten kasvun hillinnän ja perustuslain mukais-ten palvelujen turvaamisen vaikeassa taloustilanteessa. Valiokunta pitää erityisen tärkeä-nä, että rahoitusmalliin sisältyvät turvaavat mekanismit, kuten lisärahoitus ja vähimmäis-rahoituksen turvaava tasaus, joilla varmistetaan palvelujen saatavuus kaikilla alueilla. Nyt erityisen tärkeä tieto: samalla valiokunta edellyttää, että rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus valmistellaan ripeästi, jotta järjestelmästä saadaan pitkäjänteisesti oikeudenmukai-nen ja toimiva. Siksi työmme ei lopu tähän lakiin. Hyvinvoiva yhteiskunta syntyy turval-lisuudesta, taloudesta ja terveydestä, ja tähän myös meidän tulee pyrkiä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.30 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen ja hallituspuolueiden toimesta on hyvinvointialueiden rahoitusta leikattu etenkin suhteessa palvelutarpeiden kasvuun erittäin merkittävällä tavalla tällä vaalikaudella. Jälleen meillä on käsittelyssä pa-ketti, jolla säästöjä pyritään löytämään yli 330 miljoonan euron arvosta. Aiemmin tässä keskustelussa edustaja Kvarnström erinomaisesti kuvasi tätä erikoista tilannetta alueelli-sesta näkökulmasta, johon tämä lakiesitys on johtamassa, elikkä sitä, että tämän esityksen myötä, jos tämä läpi menee, suurimpia rahoituksen menettäjiä ovat alueet, jotka ovat jo toi-mineet niin kuin hallitus ja hallituspuolueet ovat edellyttäneet, eli pyrkineet kattamaan edellisinä vuosina syntyneet alijäämänsä omin toimin: tehostamalla, säästämällä, keskittä-mällä, supistamalla toimintojaan.

Yksi näistä alueista on oma alueeni, josta myös edustaja Kvarnström tulee, elikkä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Hyvinvointialueemme on tehnyt erittäin rajusti töitä toimin-tojen tehostamiseksi, uudelleenorganisoimiseksi, mutta myös palvelupisteitä, palveluja, toimintoja on noin parinkymmenen palvelupisteen osalta ajettu alas, supistettu, siirretty tai ollaan lopettamassa. Elikkä alueella on tehty erittäin rajuja talouden sopeuttamistoimenpi-teitä, aivan niin kuin hallitus on edellyttänyt. Alijäämät on saatu katettua, ja nyt se työ tul-laan palkitsemaan sillä, että Länsi-Uusimaa on suurin rahoituksen menettäjä tämän oman tehokkaan toimintansa ansiosta. Tässä pitkällä tähtäimellä on nähtävissä kyllä ainekset erinomaisen suureen moraalikatoon, jos valtiovalta toimii näin, että ne hyvinvointialueet, jotka valtiovallan omia velvoitteita tiiviimmin, parhaiten noudattavat, tullaan palkitse-maan sillä, että viedään eniten rahoitusta pois tulevaisuuden palveluiden tuottamisesta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on monelta muultakin osalta erittäin ristiriitainen ja epä-johdonmukainen, ja sikäli sitä ei voi missään nimessä kannattaa. Mutta tämän oman koti-seutuni esimerkin osalta voi todeta, että on äärimmäisen huolestuttavaa, jos hallitus ei tä-män pidemmälle tulevaisuuteen kykene ajattelemaan vaan rakentaa tämmöisiä kannustin-loukkuja tai ansoja hyvinvointialueille, joilla mahdollisesti tullaan estämään tai ei aina-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

kaan kannusteta palveluiden uudelleenorganisoimiseen, tehostamiseen, kehittämiseen, vaan tapahtuu päinvastoin, kun ollaan näkemässä, että palveluiden tehostamisesta ja säästämisestä palkitaan sillä, että viedään tulevaisuuden rahoitukset pois.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

16.33 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä lisäksi keskusteluun lisää maustetta tästä omalääkärimallista. Eli hyvin suuresti hallitus on satsannut näihin yksityisiin lääkäripalveluihin, yli 100 miljoonaa euroa vuodessa, ja toisaalla on tämmöinen oliko reilun 40 miljoonan euron panostus, kertaluontoinen panostus omalääkärimallin kehittämiseen hyvinvointialueilla. On laskettu, että jotta koko maassa saataisiin omalääkärimalli käyntiin, se olisi jotakin 160—170 miljoonan euron luokkaa. Eli aika lähelle päästäisiin sillä, että kun tähän yksityiseen terveydenhuoltoon satsattu 100 miljoonaa laitettaisiin sinne omalääkärimalliin julkiselle puolelle, niin tämä saataisiin oikeasti joka puolella Suomea käyntiin.

Tässä yksityisten terveysjätien tukemisessa ei ole ongelmallista ainoastaan se, että nämä rahat ovat pois tältä omalääkärimallilta, vaan myös se, että hoidon jatkuvuushan tässä ei tule toteutumaan, vaikka yli 65-vuotiaat saattaisivat nopeammin päästä hoitoon. Tulee tunne, että tässä ei edes haluta kehittää näitä julkisia terveydenhuoltopalveluja, koska silloin pystyttäisiin myös pitämään nämä lääkärit siellä julkisella puolella ja saamaan lääkäreille houkuttelevammaksi se julkisen puolen työ. Mutta nyt kun tuetaan yksityisiä jättejä, niin sitten nämä lääkärit valuvat sinne yksityiselle puolelle ja vuokralääkäriongelma vain pahenee.

Toinen asia, mihin haluan vielä kiinnittää huomiota, on tämä aina yksinkertainen ratkaisu tähän monimutkaiseen ongelmaan: laitetaanpa alueita yhteen, niin sitten saadaan hienosti säästöjä. Hyvinvointialueet eivät kyllä tätä kannata, mitä heidän kanssaan olen käynyt keskusteluja. He ovat juuri päässeet käyntiin tämän soten osalta, ja he todella toivovat sellaista ennakoitavaa rahoitusratkaisua, ennakoivaa näkymää, mitä on tulossa. Edustaja Viljanen piti hyvän puheen myös siitä, että siitä hyvästä toiminnasta ja kehittämisestä pitäisi palkita. Olen siitä aivan samaa mieltä. Tämä alueiden yhteenlaittamisella uhkailu ei kyllä sitä hyvää näkymää ja tulevaisuutta ja tekemisen halua edistä, mutta se kuuluu politiikkaan, että monimutkaisiin ongelmiin haetaan yksinkertaisia ratkaisuja. Tämä on yksi niistä suosikeista joillakin puolueilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

16.37 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat tärkeimpiä palveluita, joita valtio turvaa kansalaisille, ja tämän hallituksen saavutukset tällä saralla ovat kyllä surkeaa katseltavaa. Soterahoitusta leikataan erityisesti niiltä alueilta, jotka ovat toimineet tehokkaasti ja hoitaneet asiansa. Tässä monet helsinkiläiset, Uudenmaan kansanedustajat, ovat ennen tätä vaatineet muutoksia tähän hallituksen esitykseen, ja kovin vähänlaisesti on mitään korjattu. Leikkauksia on tulossa.

Todellakin vielä jäi mieleen ministerin toteamus siitä, että että kantokyvyn mukaan tässä nyt myös arvioidaan tätä rahoitusta, mutta siitä ei pitäisi olla kyse, vaan siitä, mikälainen tarve on eri alueilla, mikä on väestöpohja. Kantokyky tulee kyllä nykyään sen valtionrahoituksen myötä alueille, kun ei niillä alueilla sitä verotusoikeutta ole. Tätä verotus-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

oikeuttahan olemme kannattaneet ja silloin myöskin autonomiaa alueille ja vastuuta ja toiminnan tehokkuuteen kannustamista. Nyt nähdään, että tämä malli ei parhaalla mahdollisella tavalla toimi. Tässä on liian suuri painopiste sairastamisella, kun pitäisi olla painopiste ennaltaehkäisyssä ja terveyden edistämisessä. Eli kyllä näissä mallin perusrakenteissa on paljon korjattavaa. Aikoinaan suurin osa puolueista ei kannattanut maakuntaveromallia, vaikka ilmiselviä kannustavuushyötyjä toiminnan tehokkuuden kannalta tässä mallissa olisi ja vaikka vielä pienemmillä alueilla eli kunnilla kuitenkin on mahdollisuus kerätä veroja. Tässä nyt sitten jokainen alue toimii tosiaan sen valtionrahoituksen mukaan, ja kovia leikkauksia toiminnasta on edessä nyt etenkin niille alueille, jotka tässä ovat kärsimässä.

Kyllä kannan huolta myös HUSista, joka tekee tutkimusta, joka kehittää uusia hoitoja, syöpähoitoja ja montaa muuta hyvin tärkeää osa-aluetta ihan koko maan kannalta, mutta hyvin vähän semmoisellakaan tuntuu olevan painoarvoa tässä.

Sitten täytyy todeta, että hallitus on myöskin hidastanut perusterveydenhuoltoon pääsyä — eli yksi rasti tässä sitten hallituksen seinään siitä, mitä heikennyksiä sosiaali- ja terveyspalveluihin on tehty. Ihan muistan muutamia kansanedustajia, jotka ovat tänne eduskuntaankin kampanjoineet sillä kärjellä, että nyt parannetaan sosiaali- ja terveyspalveluita, mutta kuinkas nyt sitten kävikään. Itse ehkä ajattelin silloin, että oli jo aika lailla nähtävissä, että kokoomuksen vahtivuorolla tuskin sosiaali- ja terveyspalvelut paranevat, koska kokoomuksen tavoitteena usein on julkisten palveluiden supistaminen mieluummin kuin niiden kasvattaminen tai niistä huolehtiminen. Mutta niinpä moni kansanedustaja kuitenkin tännekin kampanjoi semmoisilla sosiaali- ja terveyspalveluiden parantamisen tavoitteilla, ja tässä nyt sitten ollaan.

Tässä nyt vielä sitten parhaillaan ollaan kai katsomassa, kuinka järjestykseen sotepuolelta ajetaan alas. Perussuomalaisten johdolla ministeri Rydman on nyt päättänyt hyvin ideologisista linjauksista sen osalta, mitkä järjestöt ovat semmoisia oikeita järjestöjä, jotka saavat toimia, ja mitkä järjestöt eivät saa ja joutuvat laittamaan lapun luukulle. Niin kuin ollaan kuultu, täällä moni järjestö joutuu aloittamaan irtisanomisia, yt-neuvotteluja. Sen sijaan, että hallitus tekee tällaisia hyvin ideologisia, laita-oikeiston muissakin maissa suosimia alasajoja, kyllä toivon nyt sieltä viisautta. Toivottavasti löytyy sellainen ratkaisu, jossa hallitus nämä pahimmat ylilyönnit pystyy vielä sopimaan uusin tavoin. Järjestyksellä on varmasti näihin leikkauksiin jouduttu varautumaan, mutta se varmasti on tullut monelle yllätyksenä, kuinka sitten on ministeri Rydmanin toimesta päätetty, että jotkut järjestöt eivät enää ansaitse jatkaa ollenkaan, ja vielä tällaisin hyvin kyseenalaisin kriteerein on tätä määritelty.

Sosiaalipuoli on jäänyt myös hyvin sivuun, kun on puhuttu, että pitää olla terveyden edistämisen tehtäviä. Meillä on kuitenkin myös siinä sotejärjestörahoituksessa se so-puoli, mikä on erittäin tärkeä ja usein myös tarkoittaa sitä ennalta ehkäisevää toimintaa, joka sitten parhaimmillaan säästää niitä kovia terveydenhuollon kustannuksia. Tietenkään nämä leikkaukset... Tämä mittakaava, mistä hallitus on päättänyt, on niin kova, että jo se yksistään ajaa järjestöjä suuriin vaikeuksiin ja lopettaa toimintaa, myös sitä kohtaavaa toimintaa, sitä ennaltaehkäisevää toimintaa, josta on puhuttu ja josta hallituksen riveistä on sanottu, että siihen ei olla koskemassa. Kyllähän fakta on se, että leikkausten euromäärä on niin suuri, että siihenkin ovat järjestöt joutuneet tuki koskemaan, mutta jos jotain, niin silti pitäisi pitäytyä nyt näistä ideologisista kriteereistä, joita ministeri Rydman on ajanut. Jonkunlainen sotku siellä hallituksen piirissä nyt näyttää olevan tästä asiasta edelleen, vaikka pääministeri on toista todennut, että asiaan palataan.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

Tämä malli nyt sitten myös toki vaikuttaa myös siihen, että kun meillä on vähemmän sitä soterahoitusta siellä alueilla ja meillä on vähemmän soterahoitusta järjestöillä, niin totta kai tavalliset ihmiset ovat tässä kärsijöinä. Asiakasmaksuja on nostettu hyvin paljon. Tästä on paljon täälläkin salissa keskusteltu. Se aiheuttaa ongelmia monille ihmisille jo nykyisellään. Tänänhän uutisoitiin esimerkiksi, että abortit ovat kasvaneet, koska ei kaikilla ole välttämättä varaa edes siihen ehkäisyyn. Tällaiset aivan ilmeiset asiat nyt sitten ihmisten arjessa näkyvät, joihin pitäisi saada Suomessakin apua. Pitäisi saada niitä perussotepalveluita kohtuuhinnoin. Monessa maassa niitä ihan maksuttakin saa.

Erittäin ikävä nähdä, että tämä hallitus on nyt sitten näiden kriteerien osalta päätenyt myös tällaiseen aluepolitiikointiin. Hyvin vaikea tässä nykyisessä puitteissaahan on kehittää mitään kovin toimivaa soterahoitumallia. Toivottavasti nyt seuraava hallitus tältäkin osin korjaa nykyisen aiheuttamia heikennyksiä sosiaali- ja terveystalouteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

16.44 Oskari Valtola kok: Arvoisa herra puhemies! Edelleen on hämmäntävää, miten vähän oppositiolla on käsitystä tästä vaikeasta taloustilanteesta, missä me tällä hetkellä olemme ja joudumme näitä säästöjä tekemään. Seuraavalla hallituskaudella näitä säästöjä joudutaan jatkamaan, ja silloin onkin mielenkiintoista nähdä, jos eri puolueet ovat hallitusvastuussa, että mitkä ne keinot viedä asioita eteenpäin ovat.

Haluaisin korjata hieman keskustelua yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksista. Vain pieni osa tästä noin 100 miljoonasta menee esimerkiksi tähän yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeiluun. Käytännössä suuri osa menee yksityislääkärin kahdeksan euron korvaukseen vastaanottokäynnistä. Gynekologien ja psykiatrian käynneistä korvaukset ovat sitten suurempia. On huomioitava, että nämäkään korvaukset eivät mene sille yksityiselle terveysjärjestölle, vaan nämä menevät niille ihmisille, jotka maksavat niistä palveluista, joita yksityiseltä puolelta hakevat. Nämä palvelut ovat myös niitä, joita julkisella puolella on vähemmän tällä hetkellä tarjolla. Sitä kautta hallitus on tätä koettanut tukea.

Muistutetaan vielä, että tämä koko 500 miljoonaa euroa, joka näihin Kela-korvauksiin on varattu, ei ole kaikki valtion rahaa, vaan siellä valtion kirstusta tulee menemään noin 350 miljoonaa, jos sitäkään. Nyt ainakin näyttää, että yli 65-vuotiaiden Kela-kokeilussa on menossa vähemmän rahaa kuin on ennakoitu.

Alueiden yhteenlaittamisesta keskusteltiin. Tämä tosiaan ei ole missään tapauksessa säästökeino. En ole semmoisia keskusteluja kuullut tai ainakaan mitään vahvoja puheenvuoroja, että tämä yhdistäminen toisi säästöjä. Sitten edelleen käydään keskustelua siitä, että on alueita, jotka ovat hoitaneet hyvin asiansa, ja on alueita, jotka ovat hoitaneet huonosti asiansa. Jos katsotaan, että esimerkiksi Helsinki olisi hoitanut asiansa hyvin, ja heillä nyt on jopa niin hyvin, ettei ole tarvetta periä asiakasmaksuja perusterveydenhuollon käynneistä, niin otamme sitten esimerkiksi niin sanotusti huonosti asiansa hoitaneen Etelä-Karjalan, joka on irtisanonut 6,6 prosenttia henkilökunnastaan ja supistanut ja muokannut toimintojaan erittäin vahvasti. Onko tämä alue sitten niin sanotusti asiansa huonosti hoitanut? Ei ole, vaan se alla oleva rahoitusmalli ei kerta kaikkiaan toimi, ja sen korjaaminen on äärettömän vaikeaa tässä tilanteessa, niin kuin ensimmäisessä puheenvuorossa toin esille. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

16.47 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mari Holopainen käsitteli puheenvuorossaan näitä järjestöiltä leikkaamisen kriteereitä, ja jäin miettimään, olettekohan tutustunut näihin kriteereihin, koska ei niissä ole lueteltu ensinnäkään mitään yksittäisiä järjestöjä eikä lähtökohtaisesti ideologisia perusteita, vaan nimenomaan tavoitteena näissä kriteereissä on se, että painopiste on siinä kohtaavassa potilas- ja asiakastyössä ja terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisessä. Eikö ole järkevää, että meidän hyvin monimuotoisessa järjestökentässä pyritään päällekkäisyyksiä poistamaan, jolloin pystytään myös hallintoa supistamaan? Esimerkiksi meillä on erittäin paljon erilaisia vaikkapa lastensuojelujärjestöjä, jotka tekevät arvokasta työtä, mutta jokaisella niillä on oma hallintonsa, oma taloushallinto, ja mikäli sitten aivan samankaltaista työtä tekevät järjestöt pystyisivät jatkossa toimimaan paremmin yhteen, niin esimerkiksi tähän näillä kriteereillä kannustetaan.

Samoin puututaan siihen monipolvisen rakenteeseen, joka meillä on kehittynyt vuosien varrella, että meillä on ikään kuin näitä kattojärjestöjä ja keskusjärjestöjä, jotka keskittyvät aika pitkälti hallinnolliseen työhön ja toisaalta myös tietynlaiseen etujärjestötyöhön, eli esimerkiksi meitä kansanedustajia ahkerasti lobbaavat. Voidaan kysyä, että kun on tiukan rahan aika, niin eikö ole silloin järkevää panostaa ne jäljelle jäävät eurot, joita on käytettävissä nyt tällä hetkellä noin 190 miljoonaa euroa, juuri siihen ruohonjuuritason työhön, kohtaavaan työhön, asiakastyöhön, jolla pystytään terveyttä ja myös sitä sosiaalista hyvinvointia edistämään. Sittenhän meillä tunnetusti on myös varakkaita järjestöjä, jotka nekin saavat tukia ja jotka kykenisivät ihan omalla varallisuudellaan ja omalla omaisuudellaan työnsä hoitamaan, myös tätä kohtaavaa työtä.

Minä toivoisin, että kun tätä arvioidaan, niin arvioitaisiin todellisten faktojen pohjalta. Yhtään järjestöä ei ole näiden kriteerien yhteydessä lueteltu. Ne päätökset tehdään vasta myöhemmin, ja nekin tehdään sitten valtioneuvoston kesken yhteistyössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

16.50 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen nosti esiin sen, että täältä ei esimerkiksi kohtaavaan työhön pyritä kohdistamaan leikkauksia, mutta ne kriteerit ovat sellaisia, että sieltä putoaa joiltain järjestöiltä koko pohja. Ne eivät pysty enää toimimaan. Täällä on esimerkiksi vammaisjärjestöjä ja monia muita järjestöjä, joilla vain ei ole enää rahoitusta. Siellähän ovat nyt sitten järjestöt joutuneet tai joutuvat aloittamaan yt-neuvotteluja, ja silloin tietenkään ei pysty minkäänlaista toimintaa enää jatkossa järjestämään, jos rahoitus lähtee.

Pitäisin parempana, että hallitus tekisi sellaisen ratkaisun, jossa leikataan tasaisemmin eikä näin kohdistuen, koska silloin — vaikka järjestöiltä putoaisi puolet rahoituksesta, jos ne joutuvat irtisanomaan puolet henkilöstöstä — ne pystyvät vielä jatkamaan, vaikka ki-tuuttaen. Ja totta kai olisi tärkeätä, että hallitus myös kohtuullistaisi näitä leikkauksia. Kun on tehty näin massiiviset leikkaukset järjestökentälle, niin en pidä sitä lainkaan järkevänä. Ei se ole myöskään taloudellisesti tehokasta, koska nämä järjestöt tekevät pienellä rahoituksella hyvin vaikuttavaa työtä, ja sitä työtä on arvioitu. Tosiaankin ne ovat jo joutuneet supistamaan toimintaansa.

Minun mielestäni on juuri niin, että me tarvitaan tahoja, jotka puhuvat niiden ihmisten puolesta, jotka eivät pysty ajamaan omia tarpeitaan täällä eduskunnassa. Kyllä me kaikki kansanedustajat varmaan tiedetään, kuinka tärkeätä se on, että kuulemisissa, lainvalmiste-

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

lussa meillä on laaja tietopohja, koska me aika paljon siihen nojaututaan, ja sitähän nämä järjestöt ovat tehneet. Tässä halutaan nyt vaimentaa tämä kansalaisyhteiskunnan ääni hyvin kyseenalaisella tavalla. Toivon, että myös tähän pääministeri tarttuu, että me ei kategorisesti kielletä, niin kuin tässä ollaan nyt tekemässä, sitä vaikuttamistyötä, jolla on sitten yleensä moninkertainen vaikutus onnistuessaan, kun järjestöt pystyvät puhumaan esimerkiksi vammaisten ihmisten oikeuksien puolesta — juuri sellaisten ihmisten, joilla ei välttämättä ole itsellään resursseja lähteä tänne lainvalmistelutyöhön vaikuttamaan. Eikö myös se ole tärkeää? Eikö se ole tärkeää, että esimerkiksi vammaisten ihmisten oikeudet tulevat kuulluiksi täällä eduskunnassa? Miksi tällainen työ halutaan kategorisesti leikata pois?

Toivon, että tässä käytetään vielä harkintaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.53 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Täällä ollaan käsittelemässä tätä soterahoituslakia, mutta keskustelu näyttää menneen aivan muualle. Kun täällä on puhuttu näistä järjestöavustuksista, niin pyydän huomioimaan sen, että 25 miljoonaa, joka oli suunniteltu leikattavaksi, on suunniteltukin nyt menevän hyvinvointialueille ja hyvinvointialueet voivat itse arvioida, minkälaista järjestötoimintaa ja minkälaista tukea heidän alueellaan olisi järkevää olla. Eli edustaja Holopaisen huoleen tältä osin voidaan siellä alueellakin vastata, että millä tavalla ne järjestöavustukset alueellisesti suunnataan. Tämä 25 miljoonaa tullaan nyt jatkossa alueille suuntaamaan. Itse näen sen kyllä hyvänä tapana myös hyvinvointialueiden näkökulmasta. Eli hyvinvointialueet ovat erilaisia, ja kun erilaiselle järjestötoiminnalle on siellä tarvetta, niin siellä voidaan sitten miettiä, miten sitä oman hyvinvointialueen järjestöavustusta suunnataan niin, että siellä ne järjestöt, jotka arvioidaan erityisen tarpeellisiksi, asiakkaiden, asukkaiden hyvinvointia edistäviksi ja terveystyö- ja hyvinvointityötä tukeviksi, tulevat huomioituiksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

16.55 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on kuitenkin aika laiha lohtu, minkä edustaja Laiho tässä toi esiin, että hyvinvointialueille menee summa, mutta paljon suuremman summan hallitus leikkaa. Sitä paitsi nämä järjestöthän joutuvat jo ajamaan toimintaansa alas ennen kuin mahdollisia muita kanavia pitkin sitten saattaa jollekin tulla joku rahoitus.

Pikkasen ehkä tässä yhteiskunnassa voisi olla sillä tavalla malttia, että ei ajeta kaikkea kerralla alas, kun on jo tehty erittäin suuria leikkauksia järjestöiltä. Kyllä tässä alkaa olla semmoinen henki, että syystä tai toisesta ainakin osa hallituksesta haluaa ajaa näitä järjestöjä alas, ja tämä on minun mielestäni vaarallinen kehityssuunta. Vähän malttia voisi hallitus harjoittaa tässä.

Olisi hienoa kuulla, tekevätkö nämä järjestöt teidän mielestänne tärkeitä työtä. Monesti kuitenkin kiitellään järjestötyötä, kiitellään vapaaehtoistyötä, jota järjestöt myös organisoi- vat siihen ympärille. Minkä takia tämmöinen valtaisa leikkaus on nyt keskitetty yhdelle taholle? Ja sitten kun puhutaan taloudesta, niin kyllähän tässä hallitus on tehnyt monenlaisia päättömiä ratkaisuja talouden osalta. Nyt sitten puhutaan siitä, että talous on tiukilla. Se me tiedetään kaikki, mutta sitten on kuitenkin löytnyt rahoitusta näihin Kela-kokeiluihin, tähän yksityisen terveydenhuollon yli 65-vuotiaiden kokeiluun, ja aika isoja summia sinne

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

on mennyt. Nämä pitäisi kyllä huomioida tässä. Ideologisia valintoja on toki kaikilla puolueilla, erilaisia tavoitteita, ja tässä nyt sitten on haluttu suosia tiettyntyyppistä terveydenhuollon järjestämisen mallia, ja ei nyt kovin häävejä tuloksia ole siitä saatu. Kela-kokeilussa hinnat nousivat melkein pä vastavasti, niin että ei ollut hirveästi hyötyä siitäkään, ja sitten tätä 65-vuotiaiden kokeilua nyt on laajennettu, eikä se ei ole löytänyt niitä tahoja, jotka sitä apua eniten tarvitsisivat — tämä nyt varmaan oli selvää jo alun perinkin. Jos niitä rahoja ei haluta käyttää tehokkaasti vaan enemmän sitten mennään tälleen omien puolueohjelmien ajamisen kärki edellä pysähtymättä arvioimaan tuloksia, niin tässä sitä nyt sitten ollaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

16.58 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Mari Holopainen kysyi, tekevätkö järjestöt hallitusedustajien mielestä tärkeää työtä, niin ilman muuta tekevät, tekevät äärimmäisen tärkeää työtä. En itse kuulu minkään järjestön hallintoon, mutta olen läheltä seurannut monen potilasjärjestön työtä. Esimerkiksi vaikkapa Diabetesliitto tekee todella tärkeää työtä paikaten sellaista tuki- ja vertaistoimintaa, jota hyvinvointialueilla ei ole mahdollista tehdä. Esimerkiksi lapsidiabeetikkojen perheet ovat ihan tutkitustikin todella uupuneita ja tarvitsevat monenlaista apua ja tukitoimintaa, missä esimerkiksi tällä järjestötyöllä on varmasti monella tavalla sekä terveyttä että sosiaalista hyvinvointia edistävä merkitys.

Mutta juuri sen takia mielestäni se juustohöylä ei ole hyvä väline, koska ei ole hyvä, että kaikkialta leikataan tasasuuruisesti vaan se, että käydään läpi ikään kuin nämä kriteerit, jotta se tukisumma, mikä meillä on käytettävissä, voitaisiin kohdentaa juuri siihen tärkeään, äärimmäisen tärkeään, kohtaavaan työhön. Sen takia on myös erittäin hyvä juuri tämä, minkä edustaja Laiho nosti esiin, että 25 miljoonaa euroa tätä järjestöavustusta menee hyvinvointialueiden kautta, koska alueilla voidaan tarkemmin ja lähempää nähdä, mihin juuri sillä alueella tarvitaan julkisten sosiaali- ja terveystalvelujen tukitoimintaa ja täydentävää työtä.

On ikävää, että näitä leikkauksia joudutaan tekemään, mutta se on välttämätöntä, jotta tämä hyvinvointiyhteiskunta pystytään myös tuleville sukupolville turvaamaan. Sen takia mielestäni se kaikkein paras väline ylipäänsä erilaisten sopeutustoimien tekemiseen ovat erilaiset rakenteelliset uudistukset, ei niinkään se juustohöyläväline.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.01 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin vielä tämän keskustelun lopuksi paltuttaa tämän tähän keskusteluun hyvinvointialueiden rahoituksesta — toki en tiedä, poikiiko tämä minun puheenvuoroni sitten lisää puheenvuoroja.

Kun täällä niin monelta taholta todetaan aika yksiniittisesti, että rahoituslaki on huono, niin olen tässä nyt parin kolmen vuoden ajan kuunnellut, että alkaisi sitten tulla niitä esityksiä, millä tavalla se pitäisi sitten muuttaa. Periaatteessa, niin kuin täällä eräässä puheenvuorossa todettiin, tämä rahoituslain malli on hyvin samanlainen kuin mitä edellinen hallitus, Sipilän hallitus, esitti. Ero on se, että siinä siirryttiin viidessä vuodessa kuntaperusteisuudesta tarveperusteisuuteen, kun tässä nykyisessä on seitsemän vuoden siirtymäaika. Toinen ero on se, että sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta 80 prosenttia tulee tässä

Punkt i protokollet PR 70/2026 rd

nykyisessä tarveperusteisesti, kun Sipilän mallissa tuli 100 prosenttia. Nämä ovat ne merkittävimmät erot. Kolmas ero on se, että silloin arvioitiin palvelutarpeen vuotuiseksi kasvuksi 2,4, mistä fiskaalisesti leikattiin 1,5 prosenttiyksikköä pois, jolloin jäljelle jäi 0,9; tässä oli 1,0 prosenttia — eli lähes sama kuin 0,9 — lähtökohtana mukana palvelutarpeen arvioinnissa. Eli tässä on niin monta muuttujaa, että toivoisin poliittisilta ryhmiltä — pitkälti tämä keskustelu varmaan käydään siellä parlamentaarisessa ryhmässä, ainakin niin toivon — että esittäisitte niitä muutoksia, joita pitäisi tehdä. Olen ihan tarpeeksi itse kuulunut sitä, että ne alueet, joilla tarve on suurin, haluaisivat sieltä pois sen 13 prosenttia, joka määräytyy pelkän asukasluvun perusteella ilman tarvetta, ja taas ne alueet, joilla on nuori, terve väestö, haluaisivat, että sitä kasvatettaisiin, ja haluaisivat vähemmäksi sitä tarveperusteisuutta. Eli tässä on näitä alueellisia eroja.

Tähän on ihan helppo, tai, sanotaan, mahdollista, rakentaa ne tärkeimmät korjaukset, jotka liittyvät ennen kaikkea nyt tietysti eräiden alueiden kohdalla jo syntyneisiin ongelmiin, joista edustaja Valtola ei minusta ollenkaan huonommin sanonut, että arviointimenettelyn kautta nyt on saatu esimerkiksi paljon pidemmät tasapainotusajat kuin oli alkupe- räisessä laissa. Itse esitin omassa puheenvuorossani eräitä lisäkeinoja tähän. Ja sitten pitäisi käydä tietenkin nämä kriteerit läpi, mutta eivät ne yleensä näissä tämänkaltaisissa laeissa hirveän paljon poikkea siitä, mitä tähän nyt on rakennettu. Minusta yksi suurin ongelma tässä on tämä diagnoosien nykyisenkaltainen vääränlainen käyttö — sen totesin jo aikai- semmin puheenvuorossani. Toinen on jälkikäteistarkastuksen jakoperiaate. Siinä on ongelmia, mutta tämän olen jo aiemmin todennut. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.